

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Urakkaohjelma

Hoidon ja ylläpidon alueurakat, 13.10.2015

Hoidon ja ylläpidon alueurakka Raahe-Ylivieska 2016 – 2021

Sisältö

0	Yleistä	4
1	Sopijapuolten asema	4
1.1	Urakoitsijan suoritusvelvollisuus	4
1.1.1	Pääsuoritusvelvollisuus	4
1.1.2	Sivuvelvollisuudet	4
1.2	Urakoitsijan vastuu	6
1.2.1	Vastuu työmenetelmistä ja työnaikaisista suunnitelmista	6
1.2.2	Vastuu määrätiedoista urakoitsijan omaan suunnitelmaan perustuvissa töissä	6
1.3	Urakoitsijan oikeudet	6
1.4	Tilaaajan velvollisuudet	7
1.4.1	Tilaaajan tekemät tai teettämät toimet urakan yhteydessä	7
1.4.2	Myötävaikutusvelvollisuus	9
1.4.2.1	Velvollisuus luovuttaa urakan lähtötietoaineisto ja hankkia tarvittavat päätökset ja luvat	9
1.4.2.2	Velvollisuus luovuttaa urakan suorittamisen edellyttämät alueet	9
1.5	Tilaaajan vastuu	9
1.5.1	Yleiset periaatteet	9
1.5.2	Tilaaajan ilmoittamien määrätietojen sitovuus	10
1.5.2.1	Urakan yksikköhintaperusteiset osat	10
1.5.2.2	Urakan kokonaishintaperusteiset osat	10
1.6	Tilaaajan oikeudet	12
1.7	Aliurakoitsijoiden hyväksyttäminen	12
2	Järjestys- ja turvallisuusmääräykset	13
2.1	Yleinen liikenne	13
2.2	Työturvallisuus	14
2.3	Ympäristöasiat	14
2.4	Johdot, kaapelit, rakenteet ja laitteet ym.	17
2.5	Sillat	17
3	Urakoitsijan laatuvastuu, tarkastukset ja raportointi	17
3.1	Laatuvastuu	17
3.2	Tiestön tilan tarkastaminen ja vesistö rakenteiden tarkastukset	18
3.2.1	Yleistä tiestön tilan seurannasta	18
3.2.2	Tiestötarkastukset	18
3.2.3	Kelin tarkastukset	19
3.2.4	Vesistö rakenteiden tarkastaminen	20
3.3	Toimenpideraportointi	21
3.4	Tiestötietojen ylläpito urakan aikana	22
3.5	Turvallisuus ja riskien hallinta	22
3.6	Toiminta- ja laatusuunnitelma	22
3.7	Työmaapäiväkirja	23
3.8	Sähköinen toimintamalli hoidon alueurakoissa	23
4	Erityiset urakkaa koskevat määräykset	24
4.1	Urakoitsijan työnjohto	24

4.2	Urakoitsijan valmius	25
4.3	Urakoitsijan henkilöstön osaamisen ylläpito ja alihankinnat	26
4.4	Ulkomaista työvoimaa koskevat erityisvelvoitteet	26
4.5	Urakoitsijan kalustoa koskevat vaatimukset	27
4.6	Tilaaajan valvonta ja edustajat	29
4.7	Osallistuminen tilaajalle kuuluvien viranomaistehtävien hoitoon	29
4.7.1	Yleistä	29
4.7.2	Ilman eri korvausta urakkaan kuuluvat viranomaispäätöksiin liittyvät maastopalvelutehtävät sekä viranomaistehtävissä avustaminen	30
4.7.2.1	Viranomaispäätöksiin liittyvät maastopalvelutehtävät sekä osallistuminen kolmansien valvontaan	30
4.7.2.2	Viranomaisen avustaminen	31
4.7.3	Erikseen korvattavat tehtävät	32
4.7.4	Osallistuminen tilaajalle kuuluvien varautumistehtävien hoitamiseen	32
4.7.4.1	Säädöspohja ja tehtävät	32
4.7.4.2	Omatoiminen varautuminen	32
4.7.4.3	Normaaliajan häiriötilanteet	33
4.7.4.4	Poikkeusolojen ennakkovalmistelut	33
4.7.4.5	Kouluttaminen	34
4.7.4.6	Muut resurssit	34
4.7.4.7	Vastuut ja jatkotoimenpiteet	34
4.8	Tilaaajan tieliikennekeskusverkoston ja urakoitsijan välinen vastuunjako ja tiedotusvelvollisuus	34
4.8.1	Viranomaisilta tai tienkäyttäjiltä tulevat yhteydenotot ja niiden käsittely hoidon alueurakassa	34
4.8.1.1	Yleistä ja käytettävät käsitteet	34
4.8.1.2	Yhteydenottotietojen välitys urakoitsijalle ja urakoitsijan kuittaukset	36
4.8.1.3	Päivystysorganisaation yhteystietojen ylläpito	37
4.8.2	Urakoitsijan hoitotoimenpiteiden raportointi tieliikennekeskuksille	38
4.8.3	Liikenneviraston tiesäättietojen käytön edellytykset	39
4.8.4	Vastuu Liikenneviraston tietojärjestelmistä	40
4.9	Urakkakohtaiset erityisvaatimukset tien liikennöitävyydelle	41
4.10	Kiinteistöjen käyttö	41
4.10.1	<i>Tilaaajan kiinteistöt</i>	41
4.11	Laite-, ja materiaali- ja menetelmäkehitystyö urakassa	41
4.11.1	Urakoitsijan aloitteesta tehtävä kehittäminen	41
4.11.2	Hoidon ja ylläpidon muu kehittäminen	42
5	Sopijapuolten kesken yhteisesti pidettävät toimitukset	42
5.1	Sopimuskatselmus	42
5.2	Työmaakokoukset	43
5.3	Vuosittaiset välikatselmuksat ja vastaanottotarkastus	43
5.4	Vesistörakenteiden vuosi- ja määräaikaistarkastukset	44
6	Urakkaohjelman liitteet	44

0 Yleistä

Tämän urakkaohjelman rakenne on seuraava:

- a) Yleiset urakkaohjelman ehdot on kirjoitettu Arial 11 pt-fontilla.
- b) Urakkakohtaiset urakkaehdot on kirjoitettu ***kursivoidulla ja lihavoidulla*** -fontilla ja ne ovat pätevyysjärjestyksessä yleisten urakkaehtojen edellä.

Tästä asiakirjasta käytetään viittauksissa lyhennettä UO. Samoin tässä asiakirjassa on viitattu "Alueurakan yleisiin sopimusehtoihin 2003" käyttämällä lyhennettä AYSE.

1 Sopijapuolten asema

1.1 Urakoitsijan suoritusvelvollisuus

1.1.1 Pääsuoritusvelvollisuus

Urakoitsijan pääsuoritusvelvollisuus on AYSE:n 1 §:n mukainen. Lisäksi tulee ottaa huomioon urakkaohjelman kohdan 4.4 ulkomaista työvoimaa koskevat erityisvelvoitteet sekä tienpidon lupiin, sopimukseen ja lausuntoihin liittyvät maastopalvelutehtävät, osallistuminen kolmansien valvontaan seuraamalla lupa- ja sopimusehtojen noudattamista ja raportoimalla havaitsemistaan puutteista ja liikenneturvallisuuden vaarantamisesta tilaajan edustajalle urakkaohjelman kohdan 4.7.2.1 mukaisesti.

1.1.2 Sivuvollisuudet

AYSE:n 2 §:n luettelossa mainitun lisäksi urakoitsijalla on seuraavat sivuvollisuudet:

- a) poliisiin ja pelastusviranomaisten avustaminen sopimuksen kohdan 10.2 mukaisesti
- b) liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden varmistaminen erikoistilanteissa äkillisten hoitotöiden avulla
- c) vesistö rakenteiden toimivuuden varmistaminen äkillisinä hoitotöinä
- d) viranomaisen avustaminen urakkaohjelman kohdan 4.7.2.2 mukaisesti
- e) yhteydenpito tilaajan tieliikennekeskukseen ja saadun asiakaspalautteen toimittaminen tilaajalle (ks. UO 4.8)
- f) tarpeettoman sopimusalueelta irrotettavan maa- ja kiviaineksen, raivausjätteiden sekä purettavien varusteiden ja laitteiden (vanhat kaiteet, liikennemerkit yms.) poiskuljettaminen sekä edellä mainituista toimenpiteistä aiheutuvien kaatopaikkamaksujen ja jäteverojen maksaminen. Em. urakka-alueelta tarpeettomana irrotettavat materiaalit siirtyvät urakoitsijan omistukseen ottaen kuitenkin huomioon kohdan 1.4.2.2 määräykset
- g) hakea lupia ja jättää viranomaisilmoituksia (**esim. jätteiden siirtoasiakirjat**)
- h) lainsäädännön tarkoittamat päätoteuttajan työsuojeluvollisuudet (liite **3 a-b**)
- i) osallistuminen tilaajan rinnalla vuorovaikutustilaisuuksiin

- j) osallistua tilaajan suorittamiin auditointeihin
- k) Urakoitsija ei saa estää tai haitata uuden urakoitsijan toimia, kun urakoitsija vaihtuu. Esimerkiksi, jos urakoitsijat vuokraavat samoja tiloja, tulee uudella urakoitsijalla olla mahdollisuus tuoda materiaaleja riittävän ajoissa varastoihin. Käytännön toimista materiaalien osalta urakoitsijat sopivat keskenään.
- l) **Maanomistajätietojen selvittäminen ja sopimusten valmistelu erilaissa urakoitsijan työsuorituksiin liittyvissä tilanteissa sisältäen myös valtion vesistö rakenteet (esim. laskuojasopimusten teko, puuston kaato, yksityistieliittymärumpujen uusiminen, maamassojen sijoitussopimusten teko, ylläpitotöistä tiedottaminen, kanavien käyttöaluesopimukset koneellisissa raivaustöissä jne.)**
- m) **Kunnan maisematyöluvan hankkiminen asemakaava-alueen puisten kaatamiseen sekä yleiskaava-alueen osalta maisematyöluvan tarpeen selvittäminen ja tarvittaessa ko. luvan hankkiminen**
- n) **Mikäli tulee tarve poistaa kasvillisuutta tai luonnonesteitä tien näkemä- ja suoja-alueilta, on urakoitsijan hyvissä ajoin oltava yhteydessä kiinteistön omistajiin ja sovittava (raivaus)työn tekemisestä ja tarvittaessa annettava kiinteistön omistajille mahdollisuus tehdä työ itse. Mikäli työstä oletetaan aiheutuvan vahinkoa tai haittaa kiinteistön omistajan omaisuudelle, tulee mahdollisesta korvauksesta sopia kiinteistön omistajan ja tienpitöviranomaisen kesken.**
- o) **Vesirakenteita puusto kuuluu pääsääntöisesti kiinteistön omistajalle ja puuston poiston tekee urakoitsija. Urakoitsijan on oltava hyvissä ajoin yhteydessä kiinteistön omistajaan ja sovittava työn tekemisestä.**
- p) **Tulvatilanteissa on tarvittaessa urakoitsijoiden kaikkien työnjohtajien osallistuttava tulvatilanteiden hoitoon. Käsittää myös Ympäristövastuualueen töitä ja vesistö rakenteita.**
- q) **Vesistö rakenteiden kaivutöissä maamassat sijoitetaan pääsääntöisesti kaivualueen viereen esim. ojan varteen tai penkereen luiskaan. Mikäli massoja ei voida sijoittaa kaivualueelle, niin urakoitsija on velvollinen tekemään urakan kaivutöissä syntyvien massojen osalta sijoittamissuunnitelman ja -sopimuksen maanomistajien kanssa.**

Urakoitsijan velvollisuuksiin kuuluu hankkia kustannuksellaan kaikki työssä tarvittavat alueet ja työmaayhteydet, joiden hankkiminen kohdan 1.4.2.2 mukaan ei kuulu tilaajalle. Näistä alueista urakoitsija on velvollinen tekemään erillisen kirjallisen sopimuksen alueen omistajan kanssa. Urakoitsija on velvollinen esittämään tilaajalle sopimukset ennen töiden aloittamista.

Urakoitsijan hankittavaksi jäävien alueiden sijaintipaikka on valittava ja alueita on käytettävä siten, että yleistä tai yksityistä liikennettä ei estetä tai tarpeettomasti häiritä. Aluejärjestelyjen on oltava sellaisia, että ne eivät tarpeettomasti häiritse ympäristöä.

Alueelle johtavan yksityisen tien käyttöä varten on hankittava myös ko. tienpitäjän suostumus ja tien käytöstä on tehtävä kirjallinen sopimus tienpitäjän kanssa.

1.2 Urakoitsijan vastuu

Urakoitsijan vastuu on yleisten periaatteiden osalta AYSE 7 - 11 §:ien mukainen ottaen kuitenkin tarkennuksena huomioon, mitä jäljempänä tässä kohdassa sekä tämän asiakirjan kohdassa 3 laatuvastuun osalta on mainittu.

1.2.1 Vastuu työmenetelmistä ja työnaikaisista suunnitelmista

Urakoitsijan edellytetään asiantuntijana valitsevan käytettävät työmenetelmät, tarvittavat materiaalit, laitteet, koneet yms. tilaajan luovuttamien ja itse hankkimien tietojen perusteella. Urakoitsija vastaa työmenetelmiensä aiheuttamista kustannuksista ja niihin liittyvistä suunnitelmista.

1.2.2 Vastuu määrätiedoista urakoitsijan omaan suunnitelmaan perustuvissa töissä

Urakoitsijan omien suunnitelmiensa perusteella laskemat aine- ja työmäärät eivät sido tilaajaa, vaikka tilaaja olisi tarkistanut ja hyväksynyt suunnitelmat.

1.3 Urakoitsijan oikeudet

Täyttääkseen tämän palvelusopimuksen velvoitteet urakoitsijalla on oikeus toimia urakan työtehtävissä alueurakan tiestön tiealueella mukaan lukien mahdolliset liitännäisalueet samoin oikeuksin ja rajoituksin kuin mitä tienpiitäjällä on. Urakka-asiakirjoissa ja sen liitteissä on esitetty erikseen ne lisärajoitukset, jotka johtuvat urakan laajuutta ja toimivaltaa koskevista rajauksista.

Urakoitsijalla on oikeus tehdä aurasviitoitusta urakka-alueella ennen urakka-ajan alkamista 1.9 lähtien.

Urakoitsijalla on oikeus tehtävien edellyttämässä laajuudessa ohjata liikennettä kulloinkin työn kohteena olevilla tieosuuksilla.

Urakoitsija saa veloitusetta käyttöönsä tilaajan ylläpitämän tiesääjärjestelmän tiedot seurantaohjelmistoihin sekä tiesääjärjestelmään liittyvät erilaiset palvelutuotteet urakkaohjelman kohdissa 4.8.3 ja 4.8.4 esitetyin lisäyksin ja rajoituksin.

Urakoitsija saa veloitusetta käyttöönsä myös tilaajan Extranet-palvelun kautta tarjoamat tietojärjestelmät kuten LIITO, Aura (HARJA), Tiemappi 2 -karttapalvelun, Tierekisterin katseluohjelman ja Kuvatietopalvelun.

Urakoitsijalla on oikeus toimia urakan työtehtävissä vesistö rakenteiden käyttöoikeutta koskevalla sopimusalueella samoin oikeuksin ja rajoituksin, mitä tilaajalla on. Työt suoritetaan pääsääntöisesti vesistö rakenteilta. Työkoneilla liikutaan patojen ja penkereiden päällä tai huoltotiellä. Muualla työkoneella liikkumiseen tarvitaan lupa tai sopimus maanomistajalta.

1.4 Tilaajan velvollisuudet

1.4.1 Tilaajan tekemät tai teettämät toimet urakan yhteydessä

Tilaajan velvollisuutena on kertoa urakoitsijalle kolmansien kanssa tehdyistä sopimuksista, joilla on vaikutusta urakoitsijan toimintaan.

Seuraavassa on lueteltu tällaiset sopimukset:

- **Tilaaja on tehnyt sopimuksen pumppaamojen (L ja Y) sähköteknisten laitteiden hoidosta ja tarkkailusta. Hoidon alueurakoitsija on velvollinen ilmoittamaan havaitsemistaan pumppaamojen toimintahäiriöistä tilaajalle tai suoraan sähköteknisten laitteiden huollosta vastaavalle urakoitsijalle.**
- **SSAB käyttää Raahen Haapajärven patojen tyhjennysventtiilejä ja luukkuja kaukokäytöllä**
- **Korpelan Voima Oy omistaa Hamarinkosken ja Padinginkosken patojen voimalaitosrakenteet**
- **Korpelan Voima Oy käyttää valtion omistamia patoluukkuja kaukokäytöllä Hamarinkoskella ja Padinginkoskella**
- **Kalajokivarren pengerrysalueilla pengerrysyhtiöt teettävät kuivatusrakenteisiin (ojat, salaojat, sillat/rummut) liittyviä töitä.**

Tilaajalla on oikeus kilpailuttaa mahdollisia hoito- ja ylläpitourakan tai siihen läheisesti liittyviä lisätöitä sekä tiestön peruskorjauksiin tai ylläpitoon liittyviä erillisiä urakoita. Tilaajalla on siten oikeus teettää töitä myös muilla kuin tämän hoidon- ja ylläpidon alueurakan urakoitsijalla. Tilaajalla on velvollisuus ilmoittaa näistä urakoitsijalle ryhdyttyään kilpailuttamaan ko. töitä. Ko. töiden valmistuttua käsitellään niiden aiheuttamat vaikutukset tähän alueurakkaan valmistumista seuraavassa työmaakokouksessa (ks. palvelusopimus kohta 5.5).

Tilaajan urakan aikana kolmansien kanssa tekemistä sopimuksista ja niiden mahdollisista velvoitteista ja vaikutuksista tähän alueurakkaan ja sen urakkahintaan sovitaan urakoitsijan kanssa työmaakokouksissa.

Urakka-alueella urakan aikana valmistuu hankkeita, joiden suunnitelmat ovat liitteenä 3c. Valmistuvien hankkeiden aiheuttamat muutokset tulee huomioida ko. vuosista lähtien tarjouslomakkeiden hinnoissa. Varusteiden lisäyksiä ei ole huomioitu tiestötiedoissa eikä oikeuta urakoitsijaa lisäkorvauksiin. Valmistuvat hankkeet ovat:

- **Vuonna 2016 valmistuu kevyen liikenteen väylä 3 855 metriä kohteeseen vt 8 Parhalahti-Hurnasperä 8/ 424/3475-426/375 . Määrät on huomioitu tarjouslomakkeessa, hoitoluokka on K1**
- **Vuonna 2016 valmistuu kevyen liikenteen väylä 1 000 metriä kohteeseen vt 8 Revonlahden taajama 8/434/0-434/1380 . Määrät on huomioitu tarjouslomakkeessa, hoitoluokka on K1**
- **Vuonna 2016 valmistuu kevyen liikenteen väylä 1 000 metriä kohteeseen mt 807 Revonlahti- Relletintie 807/9/4990-807/6290 . Määrät on huomioitu tarjouslomakkeessa, hoitoluokka on K2**
- **Vuonna 2017 valmistuvat ohituskaistat kohteeseen vt 8/431/2700-432/850, pituus 3 036 m ja vt 8/437/2000-5100, pituus 3 100 metriä,**

ja ne otetaan käyttöön 1.10.2017. Ohituskaistojen määrät on huomioitu tarjouslomakkeessa.

- *Vuonna 2019 otetaan käyttöön Hanhikiven ydinvoimalaitoksen yhteystie ja klv valtatielle 8. Väylien pituudet ovat 4,3 km, Yhteystien talvihoitoluokka on I ja klv:n hoitoluokka on K1. Viherhoitoluokka on N2. Määrät on huomioitu tarjouslomakkeessa*
- *Vuonna 2017 valmistuva Raahen ylikulkusillan leventäminen kohteeseen vt8/429/3775-429/4525.*
- *Vuonna 2017 valmistuva Limingan ylikulkusillan leventäminen kohteeseen vt 8/437/5400-438/1100.*
- *Vuonna 2015 valmistuu Padingin padon korjaus ja korjauksen takuu on voimassa vuoden 2017 loppuun. Patorakenteiden pesu tehdään alueurakoitsijan toimesta vuonna 2019.*
- *Raahen Haapajärven padon laiturirakenteen korjaustyöt valmistuvat vuoden 2016 loppuun mennessä. Pato/laiturirakenteen pesu tehdään alueurakoitsijan toimesta vuonna 2020.*

(kappale poistettu lisäkirjeellä 1, 23.12.2015)

Tilaaaja teettää urakka-alueella eri urakoina seuraavia sähkötekniisiä töitä, joiden kohteina ovat mm. tievalaistus, valaistut liikennemerkkit ja opastustaulut, liikennevalot, liikenteen seuranta- ja ohjausjärjestelmät, pumppaamot, kuivatuslaitteiden lämmityskaapelit ja aaltopeltirumpujen katodisuojuukset.

Tievalaistuksen ja liikennevalojen osalta sähkötekniisten töiden urakkaan kuuluvat myös pylväiden mahdollinen uusiminen ja muut pylväisiin ja jalustoihin kohdistuvat huolto- ja korjaustyöt.

Edellä esitettyjen kaikkien rakenteiden ja laitteiden puhtaanapito ja talvihoitotyöt kuuluvat alueurakoitsijalle urakkasopimuksen mukaisesti. Alueurakoitsijan on myös ilmoitettava havaitsemistaan laitteiden toimintahäiriöistä, puutteista tai vioista tilaajalle viipymättä.

Tilaaaja teettää alueen tiemerkintätyöt erillisinä urakoina. Vuosittaisesta tiemerkinnän toteuttamisesta sovitaan toukokuun alkuun mennessä, jolloin työmaakokouksessa sovitaan kesän merkintäohjelmasta. Tiemerkinnöistä vastaava urakoitsija velvoitetaan ilmoittamaan alueurakoitsijalle alueelle tehtävien tiemerkintöjen tarkasta aikataulusta vähintään kaksi viikkoa ennen merkintöjen tekoa.

Tilaaaja teettää urakka-alueella eri urakoina tai omana työnä seuraavia vesistö rakenteisiin liittyviä työkokonaisuuksia: patotarkkailu, säännöstelypatorakenteisiin ja pumppaamoihin liittyvät kunnossapito-, ylläpito- sekä sähkötekniiset työt.

Kaikki em. sopimukset ja niiden sisältämät ehdot urakoitsijan on otettava huomioon tarjoustaan tehdessään.

Kaikkien ennen hoidon ja ylläpidon alueurakan alkua solmittujen urakoiden muut vastuurajat ja urakoiden väliset toimintaperiaatteet sovitaan yksityis-

kohtaisesti sopimuskatselmuksessa ja tilanteiden muuttuessa työmaakouksissa heti kun niiden vaikutuksesta on mahdollista sopia. Lisäksi em. töiden että alueurakan urakoitsijoiden on keskenään sovittava töiden yhteensovittamisesta.

1.4.2 Myötävaikutusvelvollisuus

Tilaajan myötävaikutusvelvollisuus on AYSE 6 §:n mukainen.

1.4.2.1 Velvollisuus luovuttaa urakan lähtötietoaineisto ja hankkia tarvittavat päätökset ja luvat

Tilaajan näihin velvollisuuksiin kuuluu:

- a) Lähtötietoaineiston luovuttaminen yhtenä kappaleena tarjouspyyntöasiakirjojen yhteydessä. Lähtötietoaineiston tiestö- ja varustetiedot, työkohdeluettelot ja kartat sisältävät urakan laajuustiedot.
- b) Palvelusopimuksen toteuttamiseksi tarvittavien tilapäisten nopeusrajoituspäätösten antaminen urakoitsijan tekemän esityksen perusteella.
- c) Palvelusopimuksen toteuttamiseksi tarvittavien tilaajan tietojärjestelmien luovuttaminen ekstranetin kautta.
- d) Tilaajan ylläpitämän tiesääjärjestelmän tietojen luovuttaminen seurantaohjelmistoinen sekä tiesääjärjestelmään liittyvien erilaisten palvelutuotteiden toimittaminen urakkaohjelman kohdissa 4.8.3 ja 4.8.4 esitetyin lisäyksin ja rajoituksin.

1.4.2.2 Velvollisuus luovuttaa urakan suorittamisen edellyttämät alueet

Tilaaja luovuttaa mm. seuraavat alueet urakoitsijan hallintaan koko sopimuskauden ajaksi samoin rajoituksin ja oikeuksin kuin mitä tienpitäjällä on.

- a) työkohdeluettelon mukaiset tieosuudet urakan edellyttämässä laajuudessa.

Tilaaja ei osoita urakka-ajaksi urakoitsijan käyttöön työssä mahdollisesti tarvittavia varasto-, maan sijoitus- tai maa-ainesalueita.

1.5 Tilaajan vastuu

1.5.1 Yleiset periaatteet

Tilaajan vastuu on AYSE:n §§:ien 7 ja 8 sekä §§:ien 12 ja 13 mukainen jäljempänä mainituin täsmennyksin.

Lisäksi tilaaja vastaa edellä kohdassa 1.4 vastuulleen ottamista valmistelu-tehtävistä ja päätöksistä.

1.5.2 Tilaajan ilmoittamien määrätietojen sitovuus

1.5.2.1 Urakan yksikköhintaperusteiset osat

Urakan yksikköhintaperusteisten tehtävien määrät ovat likimääräisiä. Mahdollisten määrämuutosten esiintyessä asia ratkaistaan AYSE:n 33 §:n mukaisesti.

1.5.2.2 Urakan kokonaishintaperusteiset osat

Tilaaaja vastaa ilmoittamistaan määrätiedoista sopimuksen kohdan 3 liitteen 8 Tiestö- ja varustetiedot, työkohdeluettelot ja kartat sisällysluettelossa sekä liitteen 8a olevista vesistö rakenne-, varustetiedoista ja työkohdeluettelot sisällysluettelossa esitetyn mukaisesti.

Luetteloissa esitetyt varusteiden puutteet ja kuntotiedot ovat kesältä 2015.

Vesistö rakenteet on inventoitu syksyllä 2014 ja kesällä 2015.

Tilaaajan lähtötietona luovuttamat digikuvat ja muut kuvälähteet, esim Extranetin Kuvatiedon kuvat tiestöstä ovat sitomatonta informatiivista tietoa.

Raahe-Ylivieskan alueurakan alueella on aikaisempina vuosina käytetty hiekoitushiekkaa alla esitetyn taulukon mukaisesti keskimäärin 12 420 tonnia hoitovuodessa. Tässä urakassa arvioidaan tulevan tarpeen olevan 15 000 tonnia hoitovuodessa. (muutettu lisäkirjeellä 1, 23.12.2015)

2010 - 11	2011 - 12	2012 - 13	2013 - 14	2014 - 15	Keskimäärin
9933	13324	10826	15043	12974	12420

Tilaaaja ilmoittaa sitomattomana, että Raahe-Ylivieskan alueurakan alueella on aikaisempina vuosina käytetty talvisuolaa alla esitetyn taulukon mukaisesti keskimäärin 2 257 tonnia hoitovuodessa.

2010 - 11	2011 - 12	2012 - 13	2013 - 14	2014 - 15	Keskimäärin
1301	1985	1571	3195	3234	2257

Tilaaaja ilmoittaa myös sitomattomana, että **Raahe-Ylivieskan** alueurakan alueelta on aikaisempina vuosina kerätty jätettä alla esitetyn taulukon mukaisesti keskimäärin 176 tonnia hoitovuodessa.

2010 - 11	2011 - 12	2012 - 13	2013 - 14	2014 - 15	Keskimäärin
150	175	186	214	153	176

Tähän urakkaan kuuluu urakkaohjelman kohdan 4.7.2.1 mukainen lupien, sopimusten ja lausuntojen valmisteluun liittyvät maastopalvelutehtävät.

Tilaaaja ilmoittaa sitomattomana tietona, että aikaisempina vuosina Raahe-Ylivieskan alueurakan alueella on keskimäärin vuosittain myönnetty lupia ja tehty sijoittamissopimuksia 120 kappaletta, joista

- ***liittymälupia 40 kappaletta,***
- ***palvelukohteen opastelupia 5 kappaletta***
- ***kunnallisteknisten laitteiden sijoittamissopimuksia 10 kappaletta,***
- ***sähkö- ja telekaapelien sijoittamissopimuksia 50 kappaletta***
- ***muita lupia, sopimuksia ja lausuntoja 5 kappaletta sekä***
- ***tilapäislupia (esim. opasteet, liittymäluvat, puutavaran varastointi ja nopeusrajoitukset) 10 kappaletta.***

Tilaaaja ilmoittaa sitomattomana tietona, että keskimäärin em. lupien, sopimusten ja lausuntojen maastotöihin sekä kolmansien lupien ja sopimusten toteuttamisen valvontaan osallistumiseen on käytetty 5 henkilötyöpäivää kuukaudessa.

Urakan 1. tai 2. hoitovuonna tehtäviä Kalajokivarren pumppaamoille kulkemista koskevia maanomistajan ja ELY:n välisiä sopimuksia on noin 30. Tämän lisäksi arvioidaan muita sopimuksia tulevan tehtäväksi yhteensä 10 kpl urakan aikana.

Maastotyö- ja viranomaispalvelutehtäviä voi suorittaa vain työnjohtovastuussa oleva henkilö tai muu tehtävään perehtynyt soveltuvan teknisen koulutuksen ja kokemuksen omaava nimetty henkilö.

Urakoitsijan henkilön on osallistuttava tilaajan tarjoamaan em. lupa- ja sopimusasioihin liittyvään koulutukseen urakan aloitusvuonna vähintään 2 työpäivää ja muina vuosina 1 työpäivä vuodessa.

Tilaaaja ilmoittaa sitomattomana tietona, että viranomaistehtäviin kuuluvaan erikoiskuljetusten sillan valvontaan on käytetty 2,0 henkilötyöpäivää kuukaudessa.

Urakkaan kuuluu kaataa ja käsitellä tiealueelta tai tien suoja-alueelta viiden vuoden aikana 1 000 kpl ja vesistö rakenteiden alueelta 50 kpl yksittäisiä paksuja puita, joita ei voida poistaa koneellisessa raivauksessa, ks. myös Työkohtainen tarkennus kohta 2.3 Viheralueiden hoito. Avo-ojituksiin liittyvät puuston poistot eivät vähennä tätä määrää (ks. määrämittausohje).

Työkohteluettelossa 1.10 (Viheralueet) mainittujen metsä- ja sekakuvien hoito kuuluu urakkaan. Työn laajuus ja kohteet on esitetty tarkemmin työkohtaisessa tarkennuksessa kohdassa 2.3 tai työkohtaisen tarkennuksen liitteenä olevissa viherhoitokorteissa.

Tilaaaja arvioi, että Raahe-Ylivieskan alueurakan alueelta joudutaan ilmoittamaan tilaajalle liikennesääntöjen vastaisesti pysäköidyistä, hylätyistä tai onnettomuusajoneuvoista noin 30 kertaa vuodessa sekä siirtämään eri syistä vuodessa noin 25 ajoneuvoa kunnan varastoon erillistä korvausta vastaan (ks. kohdat 4.7.2 ja 4.7.3).

1.6 Tilaajan oikeudet

Tilaaja voi tehdä ennen urakkaa ja urakan aikana kolmansien kanssa sopimuksia, joilla on vaikutuksia urakan toteutukseen ja jotka on kuvattu **tämän asiakirjan kohdassa 1.4.1**. Tilaaja voi myös teettää urakka-alueella erillisinä urakoina tiestön ja **vesirakenteiden** peruskorjauksiin sekä ylläpitoon liittyviä töitä.

Tilaajalla on oikeus tehdä tai teettää sopimusalueella laadunvarmistukseen liittyviä rinnakkaiskokeita ja mittauksia työkohteilla. Tilaajan edustajalla tai valvojalla on oikeus koska tahansa tehdä myös auditointeja ja laadunvalvontaan liittyviä pistokokeita, tarkastaa urakoitsijan suolan ja hiekan varastointia sekä näihin liittyvä kirjanpito ja tutustua laatukansioon (ks. urakkaohjelman kohta 3.4).

Tilaajalla on oikeus teettää urakka-alueen tienkäyttäjille suunnattuja asiakastytyväisyyskyselyitä tarpeen mukaan.

1.7 Aliurakoitsijoiden hyväksyttäminen

Urakoitsija voi luovuttaa urakan osia edelleen toiselle urakoitsijalle aliurakkana ja tämä edelleen kolmannelle urakoitsijalle aliurakkana. Urakoiden ketjuttaminen tätä pidemmälle ei ole sallittua.

Urakoitsijan on esitettävä aliurakoitsijat tilaajan hyväksyttäväksi riittävän ajoissa. Hyväksymisestä kieltäytyminen voi tapahtua vain pätevistä syistä. AYSE 5 §:ää täydentäen tilaaja edellyttää aliurakoitsijoiden laaduntuotokyvyn varmistamiseksi seuraavaa:

- a) Huomattavan suuria aliurakkakokonaisuuksia toteuttavalla aliurakoitsijalla tulee olla työhön soveltuva yritystason RALA-sertifikaatti tai muu vastaava näyttö esim. SFS-EN ISO 9001:2008 laatusertifikaatti.
- b) Tavanomaisia aliurakoita toteuttavalla omassa työnjohdossaan toimivalla aliurakoitsijoilla tulee vähintään olla työhön soveltuva työmaatasoinen RALA-sertifikaatti tai muu vastaava näyttö pätevyydestä esim. SFS-EN ISO 9001:2008 laatusertifikaatti.
- c) Pienurakoitsijalta, joka toimii pääurakoitsijan tai jonkin aliurakoitsijan työjohdon alaisena, ei edellytetä omaa RALA-sertifikaattia, vaan tämän on kytkeydyttävä työtään johtavan pää- tai aliurakoitsijan toiminta- tai laadunhallintajärjestelmään. Toisen työnjohdon alaiseksi katsotaan pienurakoitsija, jonka osalta töiden seurannasta, laadunvarmistuksesta ja raportoinnista vastaa hänen työtään johtava pää- tai aliurakoitsija. Näin siinäkin tapauksessa, että pienurakoitsijalla on itsenäinen päätösvalta töiden käynnistämisestä.

Urakoitsijan on esittäessään aliurakoitsijoita hyväksyttäväksi toimitettava tilaajalle a) ja b) ryhmiin kuuluvien aliurakoitsijoiden osalta vaaditun mukaiset RALA- tai vastaavat sertifikaatit. Ryhmään c) kuuluvien pienurakoitsijoiden osalta pääurakoitsijan on osoitettava aliurakoitsijan kytkeytyminen pääurakoitsijan omaan tai jonkun hyväksytyyn aliurakoitsijan toiminta- tai laadunhallintajärjestelmään.

Tilaaajan hyväksymien aliurakoitsijoiden kanssa on tehtävä kirjallinen sopimus. Kirjallisten sopimusten tekemisestä urakoitsijan on pidettävä listaa, johon aliurakoitsija nimikirjoituksellaan vahvistaa sopimuksen olemassaolon. Lista esitetään tilaajalle työmaakokouksissa aina uuden urakoitsijan tehtyä sopimuksen.

2 Järjestys- ja turvallisuusmääräykset

2.1 Yleinen liikenne

Kaikki yleisen liikenteen liikennealueet on pidettävä kaikissa olosuhteissa liikennöitävässä kunnossa eikä niitä saa ilman asianomaisen tienpitäjän lupaa sulkea.

Työt on suoritettava yleistä liikennettä tarpeettomasti häiritsemättä sekä liikenteelle vahinkoa tai vaaraa aiheuttamatta. Liikennejärjestelyt on hoidettava siten, että liikenne sujuu mahdollisimman joustavasti. Alueurakan töiden ja tehtävien turvallisuuskäsitteet on kuvattu tämän asiakirjan **liitteenä 3 a-b** olevissa "Turvallisuus säännöissä ja menettelyohjeissa", "Turvallisuusasiakirjassa" ja "Riskienhallintasuunnitelmassa". Urakoitsijan on otettava huomioon ja noudatettava asiakirjoissa esitetyt ohjeet ja vaatimukset töitä suunnitellessaan ja tehdessään.

Urakoitsijan tulee laatia tarvittavat liikenteenohjaussuunnitelmat ja esittää ne tilaajalle tarkennetussa toiminta- ja laatusuunnitelmassaan. Nopeusrajoitusten sijainti ja voimassaoloajat on kirjattava muistiin esim. työmaapäiväkirjaan.

Liikenteen järjestely ja ohjaus tulee suunnitella ja järjestää palvelusopimuksen **liitteenä olevan asiakirjaluettelon kohdan 4** ohjeiden mukaisesti.

Työajan ulkopuolella tarpeettomat liikennemerkkit on joko poistettava tai peitettävä hupulla tai levypeitteellä.

Urakoitsija on velvollinen hankkimaan kokonaishintaan kuuluvana työnä kaikki varsinaisessa hoitotyössä tarpeelliset liikennemerkkit ja muut liikenteenohjausvälineet lisäkilpiveen. Tilajalla on kuitenkin seuraavat merkit ja laitteet, jotka tilaaja antaa urakoitsijan käyttöön korvauksetta tässä urakassa ja jotka urakoitsija varastoi ja pitää kunnossa omissa tai vuokraamisensa tiloissa urakan ajan: **kelirikkomerkit (200 kpl) ja epätasainen tie-merkit (30 kpl) sekä viranomaistehtävien avustamisessa tarvittavat kiertotieopastusmerkit (yhteensä 24 kpl vt 8 varten). Urakoitsijan tulee hankkia urakan alussa 20 kpl 12 t painorajoitusmerkkejä (nro 344), joiden ylläpidosta ja säilytyksestä vastaa urakoitsija koko urakan ajan. Tämän jälkeen ne luovutetaan tilaajan omistukseen. Merkkien kappalemäärä on sisällytetty tarjouslomakkeessa 1. vuoden "Yksikköhintaiset muut tehtävät" -kohtaan.** Urakoitsijan vaihtuessa uusi urakoitsija voi hakea ne edellisen urakoitsijan ilmoittamasta paikasta 1.9 jälkeen.

Urakoitsija voi käyttää viranomaistehtävien avustamisessa käytettävää liikenteenohjausvaunua, jonka ylläpidosta ja säilytyksestä vastaa Jokilaaksojen Pelastuslaitos koko urakan ajan. Vaunu sijaitsee tällä hetkellä Raahen paloasemalla.

Urakoitsija on velvollinen kokonaishintaan sisältyvinä asettamaan ja poistamaan talvinopeusrajoitusmerkit **sekä tilapäiset ja määräaikaiset merkit.**

Tilaaaja ilmoittaa talvinopeusrajoitusten muuttamisista viimeistään 2 vuorokautta ennen määräaikaa.

Urakoitsija on velvollinen tekemään esitykset tilaaajan päätettäväksi kelirikkoaikana toteutettavista liikennerajoitusten merkitsemisistä. Päätöksen jälkeen urakoitsija on lisäksi velvollinen asettamaan sekä rajoituksen päätyttyä poistamaan merkit kokonaishintaan sisältyvinä töinä.

Urakoitsija on velvollinen poistamaan tai asianmukaisesti peittämään keväällä koulujen päätyttyä koulujen yhteydessä olevat lapsimerkit kesäkuun puoliväliin mennessä ja palauttamaan ne jälleen toimintakuntoon ennen koulujen alkua. Toimenpidettä ei toteuteta niiden koulujen osalta, joissa toimii lastentarha tai muu vastaava laitos myös kesäaikaan.

Urakoitsija muuttaa koulujen nopeusrajoitukset seuraavissa kohteissa:

- 18207/1/500 Perkkiön koulu (Ylivieska) ja
- 786/6/3800 Petäjäskosken koulu (Oulainen)

koulujen kohtien nopeusrajoitukset ovat lukuvuoden aikana 60 km / h ja koulujen kesäloman aikana nopeusrajoitus 80 km / h.

Talvinopeusrajoitusmerkit ovat käännettäviä. Talvinopeusrajoitukset talvikaudella 2015–2016 on esitetty Tiestö- ja varustetiedot, työkohteluettelot ja kartat kohdassa 2.04.

2.2 Työturvallisuus

Urakoitsija toimii työturvallisuusasioissa päätoteuttajana AYSE:n 36 §:n sekä urakkaohjelman **liitteen 3 a-b** turvallisuussäätöjen ja menettelyohjeiden, turvallisuusasiakirjan ja riskienhallintasuunnitelman mukaisesti.

2.3 Ympäristöasiat

Urakan laatusuunnitelmassa kuvataan ympäristöasioiden hallinnan edellyttämät menettelyt toiminnoittain.

Pohjavesialueet ja niiden mahdolliset suojaukset on lueteltu tiestö- ja varustetiedot, työkohteluettelot ja kartat kohdissa 4.01 ja 5.02.

Suolaa tai suolahiekkää ei saa varastoida suojaamattomassa tilassa. Laskauspaikkojen tulee olla päällystettyjä ja viemäroityjä siten, että pohjavesiä ja muuta ympäristöä ei vaaranneta. Mikäli suolaa tai muita kemikaaleja

pääsee käsittelyyn, lastauksen, täytön ym. toimenpiteen johdosta maahan tai asfalttipinnalle on ne kerättävä talteen.

Suola tulee varastoida ensimmäisen ja toisen luokan pohjavesialueen ulkopuolella. Varastointialueiden on oltava riittävän kaukana kaivoista ja vedenottoista.

Suolahiekkaa voi varastoida ensimmäisen ja toisen luokan pohjavesialueella hallissa, jos hallin pohja on päällystetty ja ne on viemäroity siten, että pohjavesiä ja muuta ympäristöä ei vaaranneta sekä kunnan ympäristöviranomaisen antaa luvan suolahiekan varastointiin. Irto-suolaa ei saa varastoida hallin sisällä eikä ulkona. Liuostankkia ei saa olla ko. paikoilla. Suolahiekan teko tulee tehdä siten, ettei suolaa kuljeteta irtonaisena halliin (va-luu matkalla maahan). Sekoitus on tehtävä joko hallin sisällä tai suolahiekan on tuotava valmiiksi tehtynä jostakin muualta.

Urakoitsijan tulee hakea lupa ympäristöviranomaisilta suolan ja suolahiekan varastointiin.

Tässä urakassa sallitaan talvihoidon yhteydessä käyttää suolaa urakan aikana enintään 3 100 tonnia (kuivatonna) hoitovuotena 1.10. - 1.10. välisenä aikana.

Seuraavilla tieosuuksilla,

- ***Vt 8 Raahen kohta (8/429/2500-5500, n. 3,0 km), mt 8104/1/0-1800, (n.1,8 km) ja mt 813 Pattijoki (813/1/0-200, n. 0,2 km) liukkaudentorjuntamateriaalina käytetään kaliumformiaattia suolan sijasta. Tietyissä keliolosuhteissa on kuitenkin mahdollista käyttää liuos-suolaa aluevastaavan luvalla maksimissaan 1,5 t/km/hoitovuosi.***

Muun tiestön pohjavesialueilla ei suolan kokonaiskäyttömäärä saa ylittää urakka-aikana 2 t/km/hoitovuosi määrää.

Suolamäärän ylittämisestä seuraa sakko ”Hoidon ja ylläpidon alueurakan sanktiot, bonukset ja arvovähennykset 30.1.2015” asiakirjan laskentaperiaatteiden mukaisesti.

Mainitussa asiakirjassa kohdassa 6.3 esitetyn kohtuullistamistarkastelun keskilämpötilan peruslukuna käytetään – 8.4 °C, joka on Ilmatieteen laitoksen laskema ns. pitkän aikavälin jouluihelmikuun 1981 - 2010 keskilämpötila urakka-alueella.

Tarkan seurannan tulee kattaa urakan koko tieverkko, kun urakan suolan käyttömäärä ylittää 300 t/vuosi. Talvihoidoluokkien Is, I ja Ib liukkaudentorjuntareittien osalta edellytetään urakoitsijalta automaattista järjestelmää, jonka avulla voidaan luotettavasti osoittaa suolauskaluston levittämä suolamäärä kuivatonneiksi muutettuna tai kaliumformiaattimäärä tonneina. Järjestelmän mittaustarkkuus ja -menetelmä tulee osoittaa erityisesti liukkaudentorjuntamateriaalin osalta. Raportointi tehdään tilaajan Harja-järjestelmään rajapintamääritysten mukaisesti

Hiekoitushiekassa käytetyt suolamäärät raportoidaan varastokirjanpidon mukaan Harja-järjestelmään samoin kuin niiden urakoiden suolan käyttö, joissa ei vaadita tarkkaa suolan käytön seurantaa. Eri hoitoluokille käytetyt suolan käyttömäärät näissä tapauksissa arvioidaan ja raportoidaan Harja-järjestelmän edellyttämässä muodossa. Raportointi tehdään aina kuiva-tonneina.

Urakoitsijan on ilmoitettava edellisten lisäksi erikseen liuksena käyttämänsä suola kuiva-tonneina (kalsiumkloridi CaCl_2 ja natriumkloridi NaCl erikseen).

Ympäristöraportointia varten on urakoitsijan lisäksi raportoitava päivittäin Harja-järjestelmään:

- Kesäsuolan kokonaismäärä kuiva-tonneina (tulee sisältää myös liuksena käytetyn suolan kuiva-tonnit)
- käytetyn hiekoitushiekan kokonaismäärä (tonnia, ilman mahdollista suolaa)
- murskeiden määrät sekä
- kerättyjen roskien ja jätteiden määrät (kaikki ilmoitetaan tonneina) rikkaruohojen torjuntaan ja heinittymisen estoon mahdollisesti käytettävät aineet ja niiden määrät (litroina).

Pohjavesi-alueilla ei sallita kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä. Käytetyt aineet raportoidaan työmaakokouksessa.

Urakoitsija on velvollinen tekemään urakan tehtävissä syntyvien sijoitettavien massojen sijoitussuunnitelman, hankkimaan näille massoille etukäteen sijoitusluvut joko tekemällä vähäisten yksittäisten massojen osalta sopimukset maanomistajien kanssa tai viemällä massat alueelle, jossa on massojen sijoittamisen edellyttämät luvat. Samoin urakoitsijan tulee hankkia tarvittavat lumenkaatopaikat viranomaislupineen. Urakoitsija on velvollinen esittämään suunnitelmat ja sopimukset tilaajalle ennen työhön ryhtymistä.

Melua aiheuttavien töiden rajoitukset taajama-alueilla työskentelyyn klo 22.00 - 6.00:

- **Niitto- ja vesakonraivaustöitä ei saa tehdä asuntoalueiden läheisyydessä.**

Urakka-alueita lähimmät jätteenkäsittelylaitokset ovat:

- **Vestian jäteasema Ylivieskassa.**

Mahdolliset muutokset jätteenkäsittelypaikoissa eivät aiheuta urakan hinnan tarkistusta.

Jos urakoitsija haluaa käyttää sivutuotteita, on urakoitsijan saatava tilaajan hyväksyntä ja lisäksi esitettävä materiaalin tuoteseloste sekä hankittava aineen käytölle tarvittava ympäristölupa ja sitouduttava vastaamaan ympäristöluvanmukaisista seurannoista ja niistä aiheutuvista kustannuksista. Sivutuotteiden käyttö on myös raportoitava tilaajalle kuukausittain.

Liikennevirasto suosittelee, että työkoneissa käytettävä kevyt polttoöljy on rikitöntä ($\leq 0,005$ p.-%), käytettävä hydraulioöljy on biohajoavaa ja että yritykset liittyvät kuljetusalan energiansäästösopimuksiin.

Sopimuksen alaisissa tehtävissä noudatetaan seuraavia vesien ja maaperän suojelua koskevia varotoimenpiteitä:

- öljyjen, polttoaineiden, bitumiliuosten, liuottimien ja haitallisten lisäainesten käsittelyssä noudatetaan varovaisuutta. Näiden haitallisten aineiden pääsy suoraan maaperään ja vesistöihin on estettävä
- öljyjen tai muiden em. haitallisten aineiden päästessä vahinkotapauksissa maahan, tulee saastunut maa-aines käsitellä kunnan ympäristöviranomaisen hyväksymällä tavalla.

Urakoitsijan sosiaalitulojen nestemäiset ja kiinteät jätteet on kerättävä kuljetusastioihin ja toimitettava kunnan ympäristöviranomaisen osoittamaan paikkaan.

Luonnonsuojelualueet sekä kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat alueet on esitetty tiestötiedoissa.

2.4 Johdot, kaapelit, rakenteet ja laitteet ym.

Urakoitsija on velvollinen selvittämään aina ennen kaivutöihin ryhtymistä tiealueella olevien johtojen, kaapeleiden sekä rakenteiden ja laitteiden sijainnit ja niiden vaikutukset työsuoritukseen laitteiden omistajilta (ks. AYSE 2 § c-kohta).

2.5 Sillat

Alueurakan alueella olevien siltojen sijainnit ja käyttötarkoitus on esitetty työkohdeluettelossa.

Urakoitsijan on varottava vaurioittamasta siltojen rakenteita hoitotehtävien yhteydessä.

Ennen sähköratoja ylittävien siltojen pesua on oltava yhteydessä Liikenneviraston radanpidon asiantuntijoihin.

Pyhäjoen museo sillalla nro 123075 ajoneuvon suurin sallittu kokonaispaino on 3 t.

Mt 18560:llä Vihannissa Rautatien alikulkukäytävän korkeusrajoitus on ajoradalla 3,0m ja klv:llä 2,8m.

3 Urakoitsijan laatuvastuu, tarkastukset ja raportointi

3.1 Laatuvastuu

Alueurakka on laatuvastuuperiaatteinen kokonaispalvelusopimus. Tähän sisältyy tiestön tilan ja **vesirakenteiden** jatkuva tuntemus, valmiuden ylläpito ja laadun tuotto. Tienkäyttäjien tyytyväisyys on yksi urakoitsijan toi-

minnan onnistuneisuuden arviointiperuste, mikä korostuu etenkin talvikunnossapidossa, jossa urakoitsijan on toimittava itsenäisesti vaihtuvien säätilanteiden mukaan. Alueurakan laatuvaastuuperiaatteeseen kuuluu myös se, että urakoitsijalla on ajantasainen kokonaisnäkemys kolmansien toiminnasta urakka-alueella (keitä, ovatko luvat, noudatetaanko lupaehtoja, koska työt käynnissä/ lopetettu jne.).

Urakoitsija on velvollinen sekä varmistamaan että osoittamaan ja raportoimaan laadun toteutumisen toiminta- ja laatusuunnitelmansa (urakkaohjelman kohta 3.6) mukaisesti. Urakoitsijan käytettävissä on oltava tarkennetussa toiminta- ja laatusuunnitelmassaan esittämänsä resurssit sekä talvella että kesällä. Riittäväillä resursseilla varmistetaan talvi- ja kesähoidon laatuvaatimusten ja toimenpideaikojen saavuttaminen sekä osoitetaan menetelmien hallitseminen.

Kaikista laadunvarmistuksen tapahtumista ja dokumenteista, joita ei ole tallennettu Harja-järjestelmään, on koottava laatukansio. Välikatselmuksessa käydään vuosittain läpi laatukansion sisältö. Vastaanottotarkastuksessa laatukansio tietoineen luovutetaan tilaajalle (ks. kohta 5.3.).

3.2 Tiestön tilan tarkastaminen ja vesistö rakenteiden tarkastukset

3.2.1 Yleistä tiestön tilan seurannasta

Urakka-alueen tiet on jaettu erilaisiin talvihoito- ja soratiluokkiin. Samaan hoitoluokkaan kuuluvat tiet on pidettävä yhdenmukaisessa kunnossa, ellei työkohtaisessa tarkennuksessa muuta mainita. Päästäkseen yhdenmukaiseen laatuun myös urakka-alueen rajalla urakoitsijan on oltava varsinkin talvihoitotöiden osalta riittävästi yhteydessä viereisten alueiden urakoitsijoihin, jotta työt voidaan ajoittaa mahdollisimman samaan aikaan.

Urakoitsija on velvollinen tarkkailemaan jatkuvasti tiestön sekä varusteiden ja laitteiden tilaa siten, että hallitsee tiestön tilan myös kelin muutostilanteissa tai muissa poikkeavissa olosuhteissa. Kaikki tiestö- ja kelintarkastukset tulee tehdä tehtävään riittävän ammattitaitoisen henkilön toimesta. Tiestö- ja kelintarkastus on tehtävä erillisenä toimintona, eikä sitä saa tehdä operatiivisen työn yhteydessä. Tarkastuksia tekevät henkilöt tulee hyväksyttää tilaajalla. Kevyen liikenteen väylät on tarkastettava ajoittain jalkautuen.

Talvihoitokaudella tiestön tilan tarkastukseen voi sisällyttää myös kelin tarkastuksen. Kelin tarkastuksesta on annettu tarkemmat määräykset kohdassa 3.2.3.

3.2.2 Tiestötarkastukset

Tiestötarkastuksia tulee tehdä olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. 2-ajorataisilla teillä erityistä huomiota on kiinnitettävä maanteiden molempien ajoratojen tarkastamiseen ja ramppeihin. Myös kevyen liikenteen väylien kunto on tarkastettava. Tiheämpää tarkastusta vaaditaan tilanteissa, joissa sää- ja keliolosuhteet vaihtelevat sekä talvikeliolosuhteissa häiriöalt-

tiit tieosat (kuten esim. kinostumisherät, paannejäähkerät tai polanneherät yms. tieosat).

Erityisesti runsaiden tai pitkäaikaisten vesisateiden ja lumen nopean sulamisen aikaan on tilanteen mukaisesti ja riittävän usein tarkkailtava veden vaikutuksia tiestöön (mm. eroosion ja padotuksen vaikutukset penkereiden ja muiden rakenteiden kestävyuteen).

Kelirikkouhan aikana sorateiden ja heikkokuntoisten päällystettyjen teiden sekä kevyen liikenteen väylien kuntoon on kiinnitettävä huomiota. Tarkastamisessa pitää keskittyä sorateiden routatilanteen erityisseurantaan sekä päällystettyjen teiden ja kevyen liikenteen väylien päällystevaurioiden seurantaan.

Urakoitsijan tulee työmaakokouksessa raportoida tilaajalle tiestötarkastusten toteutuminen. Tiestötarkastusten havainnot raportoidaan ajantasaisesti tilaajan Harja-järjestelmään ja mukaan liitetään selventäviä kuvia. Tarkastuksissa havaitut puutteet urakoitsijan tulee poistaa mahdollisimman pikaisesti. Niistä puutteista ja vaurioista, jotka edellyttävät tilaajan päätöksiä tai muita toimenpiteitä, raportoidaan seuraavassa työmaakokouksessa, mutta kiireellisissä tapauksissa urakoitsijan on erikseen oltava yhteydessä urakan valvojaan.

3.2.3 Kelin tarkastukset

Kelintarkastusta tulee tehdä siinä määrin, että urakoitsija hallitsee tiestön tilan myös kelin muutostilanteissa. Kelintarkastukset tulee tehdä tehtävään riittävän ammattitaitoisen henkilön toimesta. Kelintarkastuksia tekevät henkilöt tulee hyväksyttää tilaajalla. Kelintarkastus on tehtävä erillisenä toimintona, eikä sitä saa tehdä operatiivisen työn yhteydessä. Kevyen liikenteen väylät on tarkastettava ajoittain jalkautuen.

Kelintarkastus edellyttää havaintoja kelistä kaikissa hoitoluokissa eli täyttääkö tie laatuvaatimuksen sekä kitkamittausta ajoneuvoliikenteen väylillä ja kaikkien tulosten raportointia tilaajan Harja-järjestelmään. Mittauksia tulee tehdä aina kelin tarkastuksen yhteydessä. Jos laatuvaatimukset eivät täyty, tulee ilmoittaa syy laatuvaatitukseen (liukkaus, lumisuus, tasaisuus). Ilmoitus tehdään tilaajan Harja-järjestelmään ja mukaan tulee liittää havainnollistavia kuvia. Lisäksi tehdään poikkeamaraportti laadun alituksesta, johon liitetään kuvia havainnollistamaan tilannetta.

Muut kuin keliin liittyvät havainnot voidaan kirjata tilaajan Harja-järjestelmään talviaikaan samaan tarkastusraporttiin kelihavaintojen kanssa.

Kelin tarkastusten ajankohtaa tulee vaihdella siten, että **1/3** tarkastuksista tehdään klo 16.00 - 7.00 välillä painottuen aamuyön tunteihin ja että myös viikonloppuisin tehdään tarkastuksia.

Kitkamittaus edellyttää vähintään 3 erillistä mittausta kerrallaan. Mikäli mitattu kitka-arvo on laatu puute, niin syy siihen (liukkaus) kirjataan. Kitka-arvon ollessa kunnossa voi muusta syystä tulla laatu puute (lumisuus, taseisuus).

Mittaus tehdään sellaisesta kohtaa tietä, että sen avulla voidaan päätellä täyttääkö puolet ajokaistasta kitkavaatimuksen. Mittaus tehdään liikenteen eniten käyttämältä ajokaistalta. Mittausta ei tehdä ala- tai ylämäessä, eikä myöskään kaarteissa.

Kitkamittausta kuivalla paljaalla tai märällä ja paljaalla päällysteellä ei vaadita. Kun em. tilanteissa ajotuntuman perusteella arvioidaan kitka-tason olevan riittävä, merkitään kitkaksi aina sama lukuarvo 0,35.

Mikäli kitkaa ei pystytä mittaamaan esim. liikenneturvallisuuden takia, mutta se on alle vaatimusten, raportoidaan Harjaan vain alituksen syy, kitkan numeroarvoa ei arvioida.

Yhteenveto talven toteutumista ja muista tapahtumista käsitellään kesäkuun työmaakokouksessa: mm. laatu, turvallisuushavainnot, tienkäyttäjä-palautteet (TPP:t, TUR:t ja kyselyt) ja muut asiakaspalautteet jne.

3.2.4 Vesistö rakenteiden tarkastaminen

Urakoitsija on velvollinen tarkastamaan vesistö rakenteiden sekä niihin liittyvien varusteiden ja laitteiden tilaa siten, että rakenteet pysyvät toimintakuntoisina. Tarkastusten sisältö ja aikarajavaatimukset on määritelty Hoidon ja ylläpidon tuotekortissa: Ympäristövastuualueen työt maanteiden hoidon ja ylläpidon alueurakoissa. Erityisesti runsaiden tai pitkäaikaisten vesisateiden ja tulvatilanteiden aikana on tilanteen mukaisesti ja riittävän usein tarkkailtava veden vaikutuksia rakenteisiin (patojen, penkereiden ja muiden rakenteiden kestävyys).

Urakoitsijan tulee työmaakokouksessa raportoida tilaajalle vesistö rakenteiden tarkastusten toteutuminen. Tarkastusten havainnot raportoidaan tilaajalle ja mukaan liitetään tarvittaessa selventäviä kuvia sekä muistiinpanoja. Tarkastuksissa havaitut puutteet urakoitsijan tulee korjata tuotekortin mukaisesti. Niistä puutteista ja vaurioista, jotka edellyttävät tilaajan päätöksiä tai muita toimenpiteitä, raportoidaan seuraavassa työmaakokouksessa, mutta kiireellisissä tapauksissa urakoitsijan on erikseen oltava yhteydessä urakan valvojaan.

3.3 Toimenpideraportointi

Urakoitsijalla on oltava sähköinen ajantasainen seurantajärjestelmä, jolla seuraa tehtyjä toimenpiteitä kaikkien omien sekä aliurakoitsijoiden osalta niin ajoradoilla kuin kevyen liikenteen väylillä niiden töiden osalta, jotka tehdään ajoneuvolla tai muulla tiellä liikkuvalla koneella. Ajoneuvot ja koneet tulee olla yksilöitävissä ja erotettavissa toisistaan. Raportointi tehdään Harja-järjestelmään rajapinnan kautta järjestelmän edellyttämällä tarkkuudella Harja-järjestelmän urakoitsijarajapintakuvauksen (**liite 3g, tulee lisäkirjeellä**) mukaisesti. Nämä toteutum tiedot voidaan viedä myös tilaajan tienkäyttäjille tarkoitettuun palveluun nähtäväksi.

Tilaajan hyväksymien vähäisiä talvi- tai kesätöitä tekevien yksittäisten aliurakoitsijoiden osalta ei ajantasaista seurantajärjestelmää kuitenkaan vaadita. Näiden töiden tehdyt työt raportoidaan niiden valmistuttua Harja-järjestelmään.

Urakoitsijan tulee raportoida kaikki tehdyt toimenpiteet niiden valmistuttua Harja-järjestelmään joko rajapintamäärittelyn mukaisesti tai käsin syöttämällä.

Määräpäivään tehtävistä töistä urakoitsijan on ilmoitettava töiden valmistuminen viimeistään määräpäivänä. Urakoitsija on velvollinen toimittamaan poikkeamaraportin, jos laatu, toimenpiteiden määrä tai toteutusten aikataulu poikkeavat sopimuksessa vaaditusta.

Siltojen ja laitureiden vuositarkastukset tehdään hoidon ja ylläpidon tuotekorttien kohdan 2.9 mukaisesti. Sillassa todettujen raportoitavien vaurioiden ja huoltotoimenpiteiden raportointi tehdään tilaajan Harja-järjestelmän sillan vuositarkastuslomakkeelle. Havaitut puutteet siltojen ja laitureiden puhtaana pidossa ja urakkaan kuuluvissa korjauksissa on urakoitsijan velvollisuus hoitaa kuntoon laatuvaatimusten ja siltojen hoito-ohjeen mukaisesti.

Vesistö rakenteisiin liittyvien siltojen vuositarkastukset tehdään Hoidon ja ylläpidon tuotekortin: Ympäristövastuualueen työt maanteiden hoidon ja ylläpidon alueurakoissa - kohdan 2.5 mukaisesti.

Runkokelirikkotyöt toteutetaan urakoitsijan työtapakuvauksen mukaisesti ja tehty toimenpide raportoidaan paikkaan sidottuna Harjaan. Työ- ja ympäristönsuojelulle asetetut vaatimukset on työtapakuvauksessa otettava huomioon. Kaikki laatuun liittyvät tarkastukset on tehtävä ja ne on dokumentoitava työtapakuvauksen mukaisesti. Laadunvarmistuksen kaikki dokumentit kuten laatumittaukset ja murskeiden rakeisuuskäyrät pitää olla raportoituna Harjaan tai toimitettuna tilaajalle sähköisessä muodossa ennen kohteen vastaanottoon ryhtymistä.

Maastopalvelutehtävien määrät ja käsittelyajat urakoitsija on velvollinen raportoimaan Harjaan, ja ne käsitellään viimeistään työmaakokouksissa kuukausittain. Kolmansien toiminnassa havaitut laiminlyönnit tai puutteet kirjataan tilaajan Harja-järjestelmään.

Kesähoidon ja ylläpidon ja koko vuoden yhteenveto tehdään välikatselmuksessa ja viimeisenä sopimusvuotena vastaanottotarkastuksessa.

3.4 Tiestötietojen ylläpito urakan aikana

Tilaaaja edellyttää urakoitsijalta tilaajan tiestötietojen ylläpitoa urakan aikana. Urakoitsijan tulee raportoida tien varusteisiin ja laitteisiin tehdyt toimenpiteet Harja-järjestelmän rajapintamäärittelyn mukaisesti Harjaan, josta tiedot siirtyvät Tierekisteriin. ***Vesistö rakenteisiin tehdyt toimenpiteet raportoidaan urakassa erikseen sovittavalla tavalla esim. Excel- tai muun koontiraportin avulla.***

3.5 Turvallisuus ja riskien hallinta

Työtapaturmat ja työntekijöihin kohdistuneet vaaratilanteet raportoidaan Harja-järjestelmään tai sen puuttuessa ylläpidetään tietoja lomakkeilla. Työntekijöiden turvallisuuspoikkeamat, liikenneturvallisuuden mahdolliset vaaratilanteet ja onnettomuudet käsitellään kuukausittain työmaakokouksessa ja tehdään tarvittavat päivitykset turvallisuussuunnitelmaan.

3.6 Toiminta- ja laatusuunnitelma

Tilaaaja edellyttää, että urakoitsija toteuttaa urakkasopimuksessa määritellyn laadun ja siinä sovitut toimenpiteet. Tilaaaja edellyttää myös, että urakoitsija itse varmistaa laadun ja töiden toteutumisen (ns. "itselle luovutus") ja ylläpitää tämän osoittamiseksi tilaajalle riittäviä seurantajärjestelmiä niin, että tilaaja voi varmistua asiasta. Urakoitsija kuvaa laadunvarmistusmenettelynsä toiminta- ja laatusuunnitelmassa ja sen tarkennuksessa. Toiminta- ja laatusuunnitelman tarkennuksessa urakoitsija osoittaa yksityiskohtaisesti kaikki järjestelmiin, resursseihin, toimintatapoihin, erilaisiin etukäteissuunnitelmiin ja raportointiin liittyvät toimet laadun varmistamiseksi. Sopimuskatselmuksessa, työmaakokouksissa ja mahdollisissa auditoinneissa urakoitsijan velvollisuus on osoittaa laadunvarmistuksensa toimivuus.

Urakoitsijan on laadittava urakan toimintoja kuvaava urakkakohtainen toiminta- ja laatusuunnitelma ja sitä koskevat tarkennukset seuraavan aikataulun mukaisesti:

- Urakoitsijaa sitova urakkakohtainen tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelma on esitetty urakkatarjouksessa.
- Tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmaa täydennetään tarkennetulla talvihoidon suunnitelmalla, joka ensimmäisen vuoden talvihoitotöiden osalta on esitettävä vähintään viikkoa ennen sopimuskatselmusta ja vuosittain siitä eteenpäin syyskuun puoliväliin mennessä.
- Niiden kesähoitotöiden, joita toteutetaan heti sopimuskauden alussa ennen talvihoitokauden alkua, tarkennettu suunnitelma on esitettävä vähintään viikkoa ennen sopimuskatselmusta.
- Viranomaispäätöksiin liittyvän maastopalvelun käytännön toimintatavat sovitaan palveluittain ennen urakkakauden alkua. Toimintamalli tarkistetaan vuosittain.

- Tarkennettu kesähoitotöiden toiminta- ja laatusuunnitelma on vuosittain esitettävä huhtikuun puoliväliin mennessä.

Toiminta- ja laatusuunnitelman sekä talvi- ja kesähoitosuunnitelmien tarkennusten sisällölliset vaatimukset on esitetty tarjouspyyntökirjeen liitteenä.

Tilaaaja tarkistaa tarkennetun toiminta- ja laatusuunnitelman edellä kuvatun aikataulun mukaisesti ja esittää niissä kulloinkin olevista puutteista kirjallisen huomautuksen joko sopimuskatselmus- tai työmaakokousoyötykirjaan.

Ellei urakoitsija halua korjata vaadittua puutetta, on tilaajalla oikeus ryhtyä suoraan sakotustoimiin ilman muistutusmenettelyä, mikäli tilaajan kirjallisesti mainitsema puute aiheuttaa laadunallisuuden. Urakoitsija vastaa laatusuunnitelmissa (tarjousvaiheen/tarkennettu) kuvaamastaan toiminnasta kaikissa tilanteissa.

Tilaajalla on oikeus auditoida urakoitsijan toiminta- ja laatu järjestelmä sekä urakan toiminta- ja laatusuunnitelman toimivuus.

3.7 Työmaapäiväkirja

Urakoitsija on velvollinen pitämään työmaapäiväkirjaa.

Työmaapäiväkirjaan tai sitä vastaavaan muuhun koontiraporttiin pitää merkitä vähintään seuraavat kunkin tapahtuman tiedot:

- päivämäärä-, kellonaika- ja säätilatiedot
- tiestölle tehdyt toimenpiteet, joita ei muuten ole raportoitu
- **vesistö rakenteisiin tehdyt toimenpiteet, joita ei ole muuten raportoitu**
- mahdolliset vahingot, tapaturmat ja onnettomuudet
- viranomaispäätöksiin liittyvät maastopalvelutoimeksiannot sekä kolmansien seuranta ja siinä havaitut puutteet
- viranomaisen avustaminen (esim. siirtoajoneuvot, vahingonkorvaus,...)
- tilaajan edustajan ja viereisen alueurakan urakoitsijan yhteydenotot
- työssä päivittäin käytetyt resurssit
- päiväkirjan allekirjoitukset ja kuittaukset.

Tietojen tulee olla tarvittaessa tilaajan käytettävissä seuraavana arkipäivänä.

3.8 Sähköinen toimintamalli hoidon alueurakoissa

Tässä alueurakassa otetaan käyttöön sähköinen toimintamalli. Toimintamallin kuvaus on esitetty tarkemmin Urakkaohjelman liitteessä 3f.

4 Erityiset urakkaa koskevat määräykset

4.1 Urakoitsijan työnjohto

Urakoitsijalla on tässä vaativassa urakassa oltava vähintään yksi urakoitsijaan työsuhteessa oleva päätoiminen vastuunalainen työnjohtaja, jolla on vähintään teknillisen koulun / ammattikorkeakoulun tai vastaavan kotimainen tai ulkomainen yhdyskunta-, rakennus-, logistiikka- tai konetekniikan tutkinto.

Vastuunalaiselta työnjohtajalta vaaditaan lisäksi Suomen olosuhteita vastaavaa maanteiden ympärivuotista työnjohtotasoista hoitokokemusta vähintään 3 vuotta.

Tässä vaativassa urakassa vastuunalaisen työnjohtajan lisäksi tulee olla vastaavan koulutuksen omaava urakoitsijaan työsuhteessa oleva päätoiminen työnjohtaja (apulainen), jolla on Suomen olosuhteita vastaavaa maanteiden ympärivuotista työnjohtotasoista hoitokokemusta vähintään 1 vuosi sekä lisäksi 1 vastaavan koulutuksen omaava päätoiminen työnjohtaja (apulainen). Urakoitsijalla on oltava myös eri tilanteet huomioon ottaen riittävä määrä muita työnjohtajia.

Lisäksi tässä vaativassa urakassa tulee olla vähintään 1.4 - 30.9 välisenä aikana päätoiminen viherhoidosta vastaava henkilö, jolla on puutarhurin, hortonomin tai muu vastaava koulutus.

Henkilö	Koulutus	Kokemus	Henkilöiden määrä
Vastuunalainen työnjohtaja	Tekninen koulutus	<u>Maanteiden</u> ympärivuotinen työnjohtotasoinen hoitokokemus väh. 3 v	1
Työnjohtaja (apulainen)	Tekninen koulutus	<u>Maanteiden</u> ympärivuotinen työnjohtotasoinen hoitokokemus väh. 1 v	1
Työnjohtaja (apulainen)	Tekninen koulutus	-	1
Viherhoidosta vastaava	Viheralan koulutus	-Työkokemus viheralalta väh. 1 v	1
Yhteensä			4

Mikäli edellä esitetyssä yhteenvetotaulukossa esitetyt koulutus-, kokemus- ja henkilölukumäärä ovat ristiriidassa aikaisemmin esitetyn tekstikuvauksen kanssa, niin tekstimuoto on määräävä.

Työnjohtovastuussa olevien henkilöiden toimipisteiden tulee sijaita urakka-alueella.

Vastuunalaisella työnjohtajalla on oltava aina sijainen. Vastuunalaisen työnjohtajan **yli viikon mittaisen** poissaolon (esim. vuosiloman) aikaisella sijaisella tulee olla sama koulutus kuin vastuunalaisella työnjohtajalla on

vaatimuksena. ***Lyhyempien lomien aikana sijaisena voi toimia joku muu urakan työnjohtovastuussa oleva henkilö.***

Vastuunalaisen työnjohtajan ***ja viherhoidon työnjohtajan*** (tai ***heidän*** esytyneenä ollessaan ***heidän*** sijaisensa) normaali työmäärä (40h/viikko) tulee tehdä tähän urakkaan.

Muilla päätoimisilla työnjohtajilla voi olla samanaikaisesti muita vähäisiä työnjohtovelvoitteita edellyttäviä tehtäviä. Näiden muiden velvoitteiden osuus ei tässä alueurakassa saa olla talvikautena yli 20 % ja kesä kautena yli 40 % työnjohtajien normaalista työmäärästä (40 h/viikko).

Työnjohtovastuulliseksi nimetty henkilö ei saa osallistua urakan operatiiviseen työskentelyyn (***ei koske viherhoidon työnjohtoa***).

Urakoitsijan edustaja, urakoitsijan vastuunalainen työnjohtaja, hänen pitkäaikainen sijaisensa ja apulaisensa sekä työnjohtajat on esitettävä tilaajan hyväksyttäväksi.

4.2 Urakoitsijan valmius

Urakoitsijan työyksiköillä tulee talvihoitokaudella (***vähintään 15.9. - 15.5.*** välisenä aikana ja tilanteen mukaan myös näiden aikarajojen ulkopuolella) olla valmius toimia siten, että kunkin tien talvihoitoluokan mukaiset toimenpiteet ja laatuvaatimukset saavutetaan. Urakoitsijan on mitoitettava lumienpoiston ja liukkaudentorjunnan reitistönsä eri tilanteissa siten, että em. vaatimukset täyttyvät. Urakoitsijan valmiuteen kuuluu myös eri tilanteissa varmistaa varakaluston saatavuus mm. kalustoriikkoja varten. Lisäkaluston varaamisesta ja käyttöönnotosta on vaatimukset seuraavissa kappaleissa.

Kaikki yleisen liikenteen liikennealueet on pidettävä kaikissa olosuhteissa liikennöitävässä kunnossa, eikä niitä saa ilman asianomaisen tienpitäjän lupaa sulkea. Urakoitsijan tulee varata ja ottaa käyttöönsä ***välittömästi*** poikkeavia kelejä varten tähän urakkaan ***3 kpl auralla ja hiekoittimella varusteltua kuorma-autoa sekä 1 kpl auralla ja hiekoittimella varusteltu liikennetraktori lisäkalustoksi***. Edellä mainitut työt kuuluvat urakan kokonaishintaiseen työhön.

Mikäli talvella lumipeitteen aikana ennustetaan myrskyä (tuulen voimakkuus puuskissa yli 21 m/s) ja samalla voimakasta lumisadetta, jonka ennustetaan jatkuvan pitkään (sateen kesto yli 4 h), niin urakoitsijan on otettava käyttöön varatun lisäkaluston lisäksi muutakin saatavilla olevaa avarauslisäkapasiteettia, josta on sovittava erikseen tilaajan kanssa. Näistä urakoitsija voi veloittaa omakustannushinnan.

Urakoitsijalla tulee olla jatkuva 24/7 päivystys vuoden ympäri. Päivystys tarkoittaa tavoitettavissa oloa ja kykyä käynnistää tarvittavat toimenpiteet urakka-alueella muualla sopimusasiakirjoissa tarkemmin kerrotulla tavalla.

Vastuunalaisen työnjohtajan tai muun työnjohtovastuussa olevan henkilön tulee vastata urakan ratkaisusta aina niin pian kuin sopimuksen toimeksiannot edellyttävät (LIITO- tieliikennekeskuksen yhteydenotto - paikalla käynti, onnettomuudet, jatkuvan lumisateen vallitessa työnjohtollinen toiminta ja muut nopeita työnjohtopäätöksiä edellyttävät tehtävät).

Normaalin työajan (arkisin 7.00 - 16.00) ulkopuolisen päivystyksen voi järjestää siten, että yksi työnjohtovastuussa oleva henkilö vastaa talvihoitokaudella enintään **kahdesta** ja kesällä enintään **kolmesta vierekkäisestä** alueurakasta. **Työnjohtovastuussa olevan päivystäjän tulee olla arkisin klo 7.00 - 16.00 urakka-alueella ja tämän ajankohdan ulkopuolella em. päivystysalueella.** Työnjohtovastuussa oleva päivystävä henkilö voi olla normaalin työajan ulkopuolella muu kuin nimetty työnjohtaja, mutta hänellä on oltava maanteiden ja katujen ympärivuotista hoitokokemusta vähintään 3 vuotta. Ko. päivystävä henkilö ei voi samanaikaisesti osallistua operatiiviseen työskentelyyn.

Sopimukseen liittyvissä työsuhteissa on noudatettava niitä työsuhteen vähimmäisehtoja, joita Suomen lain ja työehtosopimusmääräysten mukaan on noudatettava samanlaatuisessa työssä.

4.3 Urakoitsijan henkilöstön osaamisen ylläpito ja alihankinnat

Pääurakoitsijan tulee huolehtia oman ja aliurakoitsijoiden urakkahenkilöstön perehdyttämisestä, ajantasaisesta osaamisesta ja turvallisista työmenetelmistä sekä tilaajan vaatimusten tuntemisesta. Pääurakoitsijan tulee 2 kertaa vuodessa kesä- ja talvikauden aluksi järjestää turvallisuuspainotteinen päivä omalle henkilöstölle sekä kesä- ja talvitöiden aliurakoitsijoille. Päiville osallistuu myös aluevastaava.

Pääurakoitsijalla tulee olla dokumentoituna ajantasaiset tiedot omista ja aliurakoitsijoiden työntekijöistä, näiden pätevyyksistä ja muusta osaamisesta sekä perehdyttämisestä ja käydyistä koulutuksista.

4.4 Ulkomaista työvoimaa koskevat erityisvelvoitteet

Jos urakoitsijalla on työmaalla palveluksessaan ulkomaalainen työntekijä, on urakoitsijan huolehdittava jäljempänä esitettyjen velvoitteiden täyttämisestä.

Ulkomaisella työntekijällä on oltava seuraavat luvat riippuen siitä minkä maalainen hän on:

- a) Työntekijä on EU/ETA-maan kansalainen; työn teko ei edellytä erillistä oleskelulupaa tai päätöstä, oli kyseessä lähetetty tai Suomeen palkattu työntekijä.
- b) Jos muiden maiden kansalainen työskentelee Suomessa toimivan yrityksen palveluksessa tai lähetettynä työntekijänä, niin tällaisella työntekijällä tulee aina olla oleskelulupa.

Urakoitsija on velvollinen ottamaan omille työntekijöilleen tapaturmavakuutukset ja huolehtimaan siitä, että alihankkijat toimivat vastaavalla tavalla omien työntekijöidensä kanssa. Urakoitsija on velvollinen noudattamaan ulkomaisiin työntekijöihinsä nähden suomalaista lainsäädäntöä ja huolehtimaan siitä, että myös alihankkijat toimivat vastaavalla tavalla.

Urakoitsija vastaa siitä, ulkomaalaiset työntekijät maksavat suomalaisen lainsäädännön edellyttämät verot.

Urakoitsijalla on velvollisuus näyttää toteen ulkomaalaista työvoimaa koskevien velvoitteidensa täyttäminen.

4.5 Urakoitsijan kalustoa koskevat vaatimukset

Tilaaaja edellyttää, että alueurakan tiealueella tehtävissä töissä käytettävät ajoneuvot (ml. liikennetraktorit), joiden käyttö edellyttää kuljettajan ammattipätevyyttä, on varustettava alkolukoilla. Alkolukkojen tulee olla Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin hyväksymiä liikenteessä käytettäviksi. Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi ylläpitää luetteloa hyväksytyistä laitemalleista ja niiden valtuutetuista asennus- ja huoltopaikoista Internet-sivuillaan.

Alkolukko on säädettävä siten, että ajoneuvon käynnistyminen estyy, jos kuljettajan uloshengitysilmassa on alkoholia noin 0,2 promillea vastaava määrä tai enemmän.

Lisäksi alkolukko on säädettävä siten, että hyväksytyen puhalluksen jälkeen on enintään 30 minuuttia aikaa käynnistää ajoneuvo. Moottorin sammuttamisen jälkeen alkolukon tulee edellyttää puhallusta, kun ajoneuvo on ollut pysähdyksissä vähintään 30 minuuttia. Urakoitsija voi kuitenkin tiukentaa oletusasetuksia niin halutessaan.

Alkolukollisen ajoneuvon rikkoutumisesta johtuen urakoitsija voi tilapäisesti, enintään 14 päivän ajan, käyttää muuta kuin alkolukolla varustettua ajoneuvoa. Muun kuin alkolukolla varustetun ajoneuvon käytöstä on urakoitsijan viipymättä ilmoitettava tilaajalle.

Alkolukotonta ajoneuvoa on tässä urakassa mahdollista käyttää lyhytaikaisissa, urakan hoitoon liittyvissä töissä (enintään 14 päivää urakkavuodessa/auto tai työkone). Poikkeustilanteesta on kuitenkin ilmoitettava viipymättä tilaajan edustajalle.

Jos sopimusaikana tulee voimaan alkolukon käyttöä koskeva laki, jonka määräykset ovat näitä sopimusehtoja tiukemmat, niitä noudatetaan sopimushintaa tarkistamatta.

Tilaaaja edellyttää, että hoidon alueurakoiden henkilöautojen, pakettiautojen, liikennetraktoreiden ja kuorma-autojen kuljettajat ovat suorittaneet taoudellisen ajotavan koulutuksen.

Törmäysvaimenninta (TMA) tulee käyttää tiestön hoidon töissä yksi- ja kaksiajorataisilla teillä tämän alueurakan työkohtaisessa tarkennuksessa esitetyn luettelon mukaisilla teillä.

Törmäysvaimennin (TMA) on sallittua kiinnittää myös suoraan työkoneeseen, jos koneen ominaisuudet ja tehtävä työ sen sallivat. *(muutettu lisäkirjeellä 1, 23.12.2015)*

Kuorma-autokaluston tulee täyttää EURO III-luokan päästövaatimukset ja traktoreiden vaiheen II vaatimukset (stage II). Vaatimus ei koske tilapäisesti (alle 14 vrk) käytössä olevia kalustoja.

Kuorma-autoissa tulee olla asennettuina heijastavat ääriiviivamerkinnyt Trafirien tieliikenne -ohjeen Heijastavat ääriiviivamerkinnyt raskaissa ajoneuvoissa (TRAFI/384/03.04,03.2011/2011) mukaisesti. *(lisätty lisäkirjeellä 1, 23.12.2015)*

Traktorit ja liikennetraktorit tulee olla varustettuna vähintään 2-pistevyöllä ja kuljettajilla on turvavyön käyttövelvollisuus. *(lisätty lisäkirjeellä 1, 23.12.2015)*

1.10.2017 lähtien kaikki uudet käyttöönotettavat kevyenliikenteen väylillä käytettävät työkoneet tulee olla pakollisen peruutushälyttimen lisäksi varustettuina peruutuskameralla tai -tutkalla.

1.10.2019 lähtien raskaan kaluston tulee täyttää EURO IV-normin päästövaatimukset.

1.10.2019 lähtien kaikki (=vanhat ja uudet) kevyenliikenteen väylillä käytettävät työkoneet tulee olla pakollisen peruutushälyttimen lisäksi varustettuina peruutuskameralla tai -tutkalla.

1.10.2019 lähtien vaaditaan polttoainekulutuksen seurattavan ja urakassa käytetyn käyttövoiman ilmoittaminen.

1.10.2019 lähtien vaaditaan urakkakohtainen ympäristösuunnitelma, jossa energiatehokkuus osa-alueena vaaditaan osana toiminta- ja laatusuunnitelmaa

1.10.2020 lähtien käytettävän kaluston tulee täyttää stage IIIA ja IIIB vaatimus kevyen liikenteen väylillä. Vaatimus ei koske tilapäisesti (alle 14 vrk) käytössä olevia kalustoja.

Työkoneiden tulee olla CE-merkittyjä. CE-merkintä ei koske ennen 1.1.1995 käyttöönotettuja työkoneita. Ennen 1.1.1995 käyttöönotetuilla työkoneilla voidaan työskennellä, mikäli ne ovat käyttöasetuksen ja työturvallisuuslain mukaisia.

Lisälaitteiden tulee olla CE-merkittyjä ja lainsäädännön vaatimusten mukaisia *(muutettu lisäkirjeellä 1, 23.12.2015)*

Tarkennetun talvi-/kesähoitosuunnitelman yhteydessä tulee urakoitsijan toimittaa tilaajalle valokuvat urakassa käytettävästä kalustosta ja lisälaitteista. *(lisätty lisäkirjeellä 1, 23.12.2015)*

Lisäksi tilaaja suosittelee tallentavan videokameran käyttöä kalustossa.

4.6 Tilaajan valvonta ja edustajat

Urakan valvonta perustuu keskeisesti urakkasopimukseen sekä urakoitsijan toiminta- ja laatusuunnitelman toimivuuden toteamiseen.

Tilaajan edustaja, valvoja tai tilaajan hankkima pistokoevalvoja tarkastaa pistokokein laadun oikeellisuuden. Jos urakoitsijan tuottama laatu, laatu- tai poikkeamaraportin sisältö ei vastaa todellista toteutunutta laatua tai raportointi on jätetty tekemättä, seuraa siitä sanktioita (ks. Hoidon ja ylläpidon alueurakan sanktiot, bonukset ja arvovähennykset pvm:ltä 30.1.2015).

Liikenneviraston tieliikennekeskuksilla on oikeus toimia alueurakkaan nähden tilaajan edustajana virka-ajan ulkopuolella äkillisiä hoitotoimenpiteitä vaativissa tilanteissa.

Tilaajan edustajana tässä urakassa toimii **yksikön päällikkö Markku Tervo** ja hänen sijaisenaan **kunnossapitovastaava Kari Parikka**. Valvojana ja turvallisuuskoordinaattorina toimii **aluevastaava Pekka Toiviainen** ja hänen sijaisenaan **aluevastaava Jukka Vanhanen**. Lupiin, sopimukseen ja lausuntoihin liittyvissä maastopalvelutehtävissä tilaajan edustaja sovitaan ennen sopimuskauden alkua.

Tilaajan edustajana vesistö rakenteita koskevissa töissä toimii Olli Utriainen (Y). Valvojana toimii Jari Leppänen. Liikennevastualueen aluevastaavilla Pekka Toiviaisella ja Jukka Vanhasella on oikeus toimia valvojana myös ympäristö vastualueen töissä.

4.7 Osallistuminen tilaajalle kuuluvien viranomaistehtävien hoitoon

4.7.1 Yleistä

Tienpitöviranomaisen viranomaistehtävien hoitaminen sekä lupiin ja sopimukseen liittyvien päätösten ja lausuntojen tekeminen ja kolmansien valvonta kuuluu tilaajalle. Urakoitsijalla on kuitenkin velvollisuus avustaa tilaajaa tai osallistua näiden tehtävien hoitamiseen tilaajan edustajana.

Tilaajan puolella viranomaistehtäviä hoitavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aluevastaavat sekä ELY-keskuksen nimeämät muut henkilöt, jotka erikseen sovittavalla tavalla ovat yhteydessä urakoitsijaan.

Osa avustamis- ja osallistumisvelvoitteista kuuluu urakkaan ilman eri korvausta. Osa tehtävistä tilaaja teettää lisätyönä erillistä korvausta vastaan.

4.7.2 Ilman eri korvausta urakkaan kuuluvat viranomaispäätöksiin liittyvät maastopalvelutehtävät sekä viranomaistehtävissä avustaminen

4.7.2.1 Viranomaispäätöksiin liittyvät maastopalvelutehtävät sekä osallistuminen kolmansien valvontaan

Urakoitsijalle kuuluu viranomaistehtäviin liittyvä yleinen asiakasneuvonta ja -palvelu siten, että lupa- ja sopimusasioissa tai muissa asioissa urakoitsijaan yhteyttä ottavat saavat asiallisen opastuksen asian eteenpäin viemiseksi. Urakoitsija on velvollinen ottamaan vastaan asiakkaiden palautteet ja toimittamaan ne edelleen tilaajalle.

Urakoitsijan työnjohtovastuussa olevan teknisen henkilön tai muun soveltuvan teknisen koulutuksen ja kokemuksen omaavan nimetyn henkilön tulee avustaa tilaajaa erilaisten lupien, sopimusten ja lausuntojen valmisteluun liittyvien maastokäyntien ja -katselmusten toimittamisessa. Tällaisia maastossa tapahtuvia tarkasteluita ja katselmuksia edellyttäviä lupia ja sopimuksia ovat esimerkiksi:

- palvelukohteen opastusluvut
- tienvarsimainonnan poikkeusluvut
- liittymäluvut (ml moottorikelkkareitit ja -urat)
- luvat tiealueella työskentelyyn
- tilapäiset luvat (esim. yleisötilaisuuksien opastaminen ja liikenteen ohjaus)
- lupa tai lausunto maanteiden erikoiskäyttöön
- ajolupa painorajoitetulle tielle
- tele- ja sähkökaapeli- ja -johtojen sijoitussopimukset
- maakaasu- ja kaukolämpöputkien sijoitussopimukset
- kunnallisteknisten laitteiden (vesi- ja viemärijohtot) sijoittamissopimukset
- rakentamisen poikkeamispäätökset (suoja- ja näkemäalueelle rakentaminen), naapurisuhdelausunnot, hulevesisopimukset ja yritystoimintasopimukset

Maastopalvelutehtäviin kuuluu maastoon tutustuminen ja päätöksenteossa tarvittavien kuva-, mittaus-, paikannus- ym. aineistojen toimittaminen ja hakemuksen toteutuskelpoisuuden arviointi tilaajan ohjeiden pohjalta sekä hakemukseen mahdollisesti liittyvän liikenteenohjaussuunnitelman tarkastaminen. Tiedot toimitetaan tilaajan maastotietolomakkeella.

Maastopalveluun kuuluu tilaajan avustaminen tai tilaajan edustajana toimiminen sovittavissa esi-, aloitus-, väli- ja lopetuskatselmuksissa ja katselmuspöytäkirjojen laadinta. Tiedot ja pöytäkirjat tulee antaa viimeistään kahden viikon sisällä. Kiireellisissä tapauksissa kuten painorajoitusasioissa tiedot voidaan pyytää toimittamaan välittömästi.

Maastopalveluun sisältyy myös urakoitsijan velvollisuus osallistua kolmansien valvontaan seuraamalla heidän tiealueella tai tien suojaluonnetta tapahtuvaa toimintaansa. Havaitessaan lupaehtojen vastaista toimintaa urakoitsija on velvollinen ilmoittamaan siitä tilaajan valvojalle, joka päättää tarvittavista toimenpiteistä.

Urakoitsija on velvollinen oma-aloitteisesti poistamaan tiealueelta alle 2 m²:n suuruiset luvattomat opasteet ja mainokset rakenteineen.

Lupa- tai sopimusehtojen vastaisesta rakentamisesta tulee ilmoittaa tilaajan valvojalle välittömästi, jotta tämä voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin (esim. töiden keskeyttäminen).

Viimeistään seuraavassa työmaakokouksessa raportoidaan tilaajalle kirjallisesti

- epäily luvattomasta rakentamisesta
- epäily luvattomasta myyntitoiminnasta tai puutteista luvan saaneen myyntitoiminnan sopimusehtojen noudattamisessa
- luvattomien opasteiden ja mainosten poisto rakenteineen (alle 2 m²)
- liittymän omistajalle esitetystä huomautuksesta yksityistien rummun puuttumisesta tai vajaatoimisuudesta

Kolmannen toiminnasta johtuvissa liikennettä vaarantavissa tilanteissa urakoitsijan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi ja lisäksi ilmoitettava tapahtumasta ja suoritetuista toimenpiteistä tilaajan valvojalle. Nämä toimenpiteet kuuluvat tuotekortiston kohdassa 4 tarkoitettuihin äkillisiin hoitotöihin.

Kolmansien toiminnan seuraamista varten tilaaja lähettää urakoitsijalle kopiot urakka-alueelle myöntämistään luvista ja tekemistään sopimuksista.

Tarkemmat toimintatavat on kerrottu Viranomaispäätöksiin ja lausuntoihin liittyvä maastopalvelu -ohjeessa (**urakkaohjelman liite 3d**).

4.7.2.2 Viranomaisen avustaminen

Urakoitsijan tulee lisäksi avustaa tilaajaa mm. seuraavissa tehtävissä:

- urakoitsijan tulee välittömästi raportoida tilaajalle tien varrella olevista liikennesääntöjen vastaisesti pysäköidyistä, hylätyistä tai onnettomuusajoneuvoista ja mielellään myös valokuvata nämä sekä ilmoittaa romuajoneuvot kunnalle
- mikäli ajoneuvot ovat vielä 2 vuorokauden kuluttua ensimmäisestä havainnosta paikallaan, tulee urakoitsijan ryhtyä toimenpiteisiin kohdan 4.7.3 mukaisesti ja raportoida siirrosta tilaajalle
- lausunnon antaminen viimeistään 2 viikon kuluessa tilaajalle vahingonkorvaukseen liittyvissä asioissa
- esitysten tekeminen tilaajalle kelirikko aikaisten painorajoitusten asettamisesta ja poistamisesta
- sillan ylityksen valvonta erikoiskuljetuksen yhteydessä tehtävään pehdytetyn henkilön valvomana **myös urakka-alueella olevien kaupunkien silloilla** sekä
- osallistuminen tilaajan kanssa puutavaran varastointia, kuormausta ja kuljetuksia koskeviin yhteisiin tilaisuuksiin ja toimintoihin.

Erikoiskuljetusten siltojen ylityksen valvontaa varten urakoitsijan on ilmoitettava 1 numero, johon kuljetusten suorittajat voivat ottaa yhteyttä. Val-

vonta tulee suorittaa perehdytyksen mukaisesti ja mahdollisesti erikoiskuljetusluvassa ja sen liitteessä annettuja ohjeita noudattaen.

Puutavaran varastointia, kuormausta ja kuljetusta koskeviin epäkohtiin tulee puuttua selvittämällä virheellisesti varastoidun puutavaran omistajat ja velvoittaa nämä poistamaan luvaton puutavara tiealueelta. Sama koskee energiapuutavaraa, hakkuutähteitä ja kantoja mukaan lukien näiden hakeustoimet tiealueella.

Jos tilaaja katsoo, että urakoitsijan näkemyksellä on erityistä merkitystä jonkin muun kuin edellä mainitun asian käsittelyssä, on urakoitsija velvollinen pyydettäessä antamaan asiaa koskeva lausunto.

4.7.3 Erikseen korvattavat tehtävät

Urakoitsija on erikseen sovittavaa korvausta vastaan velvollinen tekemään lisätyönä mm. seuraavat viranomaistehtäviin liittyvät avustavat toimenpiteet:

- luvattoman liittymän purkamisen
- luvattoman muun rakenteen purkamisen
- luvattomien isojen mainostaulujen ja opasteiden poistaminen rakenteeseen (yli 2 m²)
- tienpidolle ilmeistä haittaa aiheuttavien ajoneuvojen lähisiirrot ja tarvittaessa näiden tai liikennesääntöjen vastaisesti pysäköityjen, hylättyjen tai onnettomuusajoneuvojen siirrot kunnan varastoon. Ennen siirtoa ajoneuvo on valokuvattava, erityisesti vauriot.

Ajoneuvojen siirroista on ohjeet Viranomaispäätöksiin ja lausuntoihin liittyvä maastopalvelu -ohje, kohdassa 4.4 (**urakkaohjelman liite 3d**).

4.7.4 Osallistuminen tilaajalle kuuluvien varautumistehtävien hoitamiseen

4.7.4.1 Säädöspohja ja tehtävät

Varautumisen vaatimus pohjautuu seuraaviin lakeihin ja asetuksiin:

- Valmiuslaki (1552/2011)
- Pelastuslaki (379/2011) ja Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011)
- Yhteiskunnan turvallisuusstrategia VN:n periaatepäätös 16.12.2010
- Tienpidon varautuminen; Laki Liikennevirastosta 2 § kohta 12 (13.11.2009/862)

4.7.4.2 Omatoiminen varautuminen

Urakoitsija laatii yhteistyössä tilaajan kanssa valmiussuunnitelman sen varmistamiseksi, että urakoitsijalla on kyky toimia kaikissa eri häiriötilanteissa.

Lisäksi urakoitsija on velvollinen laatimaan pelastussuunnitelman em. asetuksen 1 - 2 §:ä soveltaen.

4.7.4.3 Normaaliajan häiriötilanteet

Normaalioloissa ja häiriötilanteissa urakoitsijan velvollisuuksiin kuuluu ilman eri korvausta:

- organisaatio- ja yhteystietojen toimittaminen pelastuslaitokselle
- tilannetietojen antaminen kulkukelpoisesta tiestöstä
- Urakoitsijan on välittömästi onnettomuustiedon saatuaan - muissakin kuin vakavissa onnettomuuksissa - mentävä onnettomuuspaikalle ja kuvattava ja dokumentoitava onnettomuuden olosuhdetiedot kuten kitka, kelitilanne, lämpötila, sade, mahdolliset yliauraukset jne., joita voidaan tarvita, jos joudutaan oikeuteen.

"Onnettomuustiedon saanniksi" katsotaan lähinnä viranomaisilmoitus tai LIITO-viesti. Urakoitsija voi mennä muussakin tapauksessa onnettomuuspaikalle, jos hän on saanut tiedon muuta kautta ja katsoo sen hyödylliseksi omalta kannaltaan.

Poikkeuksellisissa sää tai kelitilanteissa tai muuten, jos edellä esitetty on mahdotonta, tehdään poikkeamaraportti.

Vilkailla kaupunkiseuduilla (yli 100 000 asukasta) voidaan sopimuskatselmuksessa sopia tarkemmin, minkä tyyppisiin onnettomuustilanteisiin pyritään menemään.

Pelastustoimen avustamiseen äkillisenä erikseen korvattavana hoitotyönä kuuluvat mm. seuraavat tehtävät:

- kiertotieyhteyden järjestäminen ja ylläpitäminen viranomaisen (pelastuslaitos tai poliisi) pyynnöstä
- viranomaisen avustaminen onnettomuuspaikalla viranomaisen määrämällä tavalla
- liukkaudentorjunta ja muut tienpitotehtävät viranomaisen pyynnöstä
- tiealueen jälkisiivous ja vaurioituneiden rakenteiden korjaaminen
- ***viranomaisen avustaminen tulvatilanteessa tilaajan pyynnöstä (päivystysvuorossa olevan työnjohtajan työaika myös virka-ajan ulkopuolella sisältyy kokonaishintaisena urakkaan)***

Muita äkillisiin hoitotöihin kuuluvia tehtäviä on käsitelty tarkemmin hoidon ja ylläpidon tuotekorteissa (tuote 4).

4.7.4.4 Poikkeusolojen ennakkovalmistelut

Urakoitsija laatii ilman eri korvausta poikkeusolojen organisaation tilaajan antamien lähtötietojen perusteella, hankkii sitä koskevat resurssi- ja yhteystiedot sekä kokoaa valmiuskansion yhteistyössä tilaajan kanssa.

Urakoitsija sitoutuu jatkamaan toimintaansa kaikissa oloissa kaikilla tarvittavilla resursseilla.

4.7.4.5 Kouluttaminen

Urakoitsija huolehtii ja osoittaa tilaajalle, että työnjohdolla ja koneiden kuljettajilla on voimassa olevat pätevyudet hätäensiapuun (koulutusaika vähintään 8 h) ja alkusammutukseen (vähintään 2 h koulutus).

Urakan vastuunalainen työnjohtaja, muut työnjohtajat ja heidän sijaisensa ovat velvollisia osallistumaan Liikenneviraston **tai ELY-keskuksen** järjestämään koulutukseen enintään neljä (4) henkilötyöpäivää/vuosi koko urakan kestoajan.

Lisäksi urakoitsijan tulee osallistua valmiussuunnitelman kokoamiseen kaksi (2) henkilötyöpäivää urakan aloitusvuonna ja sen ylläpitoon puoli (0,5) henkilötyöpäivää /vuosi urakan keston ajan.

4.7.4.6 Muut resurssit

Urakoitsija hankkii työnjohdolle ja tiestön liikennekelpoisena pitäville omille ja aliurakoitsijan henkilöille tarvittavat suojatilat.

Työnjohdolle ja tiestön liikennekelpoisena pitäville omille ja aliurakoitsijan henkilöille urakoitsija hankkii myös kemikaalionnettomuuksissa tai laskeumatilanteessa käytettävät kevyet suojavarusteet.

Kevättulvien aikana urakoitsijalla on oltava valmius kahdelle KKH:t 21–27 tonnin kaivinkoneelle ja yhdelle pitkäpuomikoneelle, jääpatojen purkamista varten. Varautuminen kuuluu kokonaishintaiseen työhön ja itse toimenpiteet korvataan äkillisinä töinä. Töiden käynnistämismääräyksen antaa tilaaja.

4.7.4.7 Vastuut ja jatkotoimenpiteet

Varautumistehtävien käynnistymisen varmistamiseksi osapuolten väliset vastuut ja tehtävät määritellään yhteistoimintasopimuksessa, jonka molemmat osapuolet allekirjoittavat kuukauden kuluessa urakan aloittamisesta.

4.8 Tilaajan tieliikennekeskusverkoston ja urakoitsijan välinen vastuunjako ja tiedotusvelvollisuus

4.8.1 Viranomaisilta tai tienkäyttäjiltä tulevat yhteydenotot ja niiden käsittely hoidon alueurakassa

4.8.1.1 Yleistä ja käytettävät käsitteet

Tilaaja ohjaa kaikki viranomaisten ja tienkäyttäjien akuutit, maanteiden liikennöitävyyteen liittyvät yhteydenotot Liikenneviraston tieliikennekeskukseen, joka välittää tiedot urakoitsijalle LIITO-tietojärjestelmän avulla, sähköpostilla tai tekstiviestillä.

Tieliikennekeskuksen päivystävä kirjaa viranomaisten ja tienkäyttäjien yhteydenotot sekä arvioi yhteydenoton asian vakavuuden ja liikenteellisen haitan. Arvion perusteella liikennepäivystäjä jakaa yhteydenotot kolmeen ryhmään: "toimenpidepyyntöihin", "tiedoksi urakoitsijalle" ja "kyselyihin".

Käsitteet:

- Toimenpidepyyntö (TPP) liittyy tilanteeseen, missä liikennöinti tiellä on kokonaan estynyt, onnettomuuden selvittäminen vaatii toimenpiteitä tai kyseessä on muu vakava liikennettä vaarantava tilanne. Toimenpidepyyntö saattaa liittyä tuotekortissa "Liikenteen varmistaminen erikoistilanteissa" kuvattuihin tilanteisiin tai kyseessä saattaa olla poliisi-/pelastusviranomaisen esittämä avunpyyntö tai muu tien liikennöitävyyttä vakavasti haittaava, vaarantava tai estävä tilanne, joka voi johtua myös urakoitsijan laiminlyönnistä tai muusta laatupuutteesta.
- Tiedoksi urakoitsijalle (TUR) on yleensä tienkäyttäjältä tullut valitus tai havaitsema puute tien kunnossa, hoidon laadussa, tien varusteissa tms.
- Kysely on yleensä tienkäyttäjältä tuleva tiedustelu jonkin tien sen hetkiin liikennöitävyyteen liittyen kuten onko auraus / liukkaudentorjunta jo tehty, millainen on soratien kunto kelirikkkokaudella, jne.

Riippumatta liikennepäivystäjän tekemästä em. ryhmittelystä urakoitsija on velvollinen tienpidon ammattilaisena arvioimaan viestin vakavuuden ja tarpeellisten toimenpiteiden kiireellisyyden.

Tietojärjestelmä on urakoitsijan käytettävissä Liikenneviraston extranet-palveluna selaimen (IE4.0 tai uudempi) avulla. Tietojärjestelmän käyttö edellyttää Internet-yhteyttä. Työvuorossa olevalla urakan yhteyshenkilöllä tai muulla päivystysorganisaatiolla on oltava käytössään matkapuhelin ja yhteys sähköpostiin ja/tai tietojärjestelmään.

Tilaaaja toimittaa muut alueurakoitsijaa koskevat asiakaspalautteet ennalta sovituin välein urakoitsijalle.

Myös urakoitsijalle suoraan ohjautuneet akuutit tienkäyttäjien tai viranomaisten yhteydenotot on ohjattava tieliikennekeskusverkoston järjestelmään.

Jos urakoitsija saa muuta palautetta, joka koskee tilaajaa tai jonka sisältämä asia ei ole urakoitsijan päätettävissä, tulee urakoitsijan toimittaa palaute tilaajalle. Näiden palautteiden urakkakohtaiset toimintatavat todetaan sopimuskatselmuksessa.

Kaikissa tilanteissa urakoitsijaan yhteyttä ottanutta tienkäyttäjää tulee kohdella asiallisesti ja ystävällisesti.

4.8.1.2 Yhteydenottotietojen välitys urakoitsijalle ja urakoitsijan kuittaukset

Ongelmakohtan sijainnin perusteella liikennepäivystäjä määrittelee mille urakalle / urakoille yhteydenotto välitetään.

Tieliikennekeskus välittää kaikki yhteydenoton tiedot urakoitsijalle sähköpostilla ja/tai tietojärjestelmän kautta.

Viestissä kerrotaan:

- yhteydenottajan nimi ja yhteystiedot (jos saatu),
- yhteydenoton asia (mitä tapahtunut, mikä haitta tms.),
- tapahtumapaikka (paikan nimi sekä tierekisteriosoite),
- yhteydenoton aika.

Jos yhteydenottaja on akuutisti pulassa, esim. rekka juuttunut mäkeen ja haluaa olla yhteydessä myös urakoitsijaan, ilmoitetaan se myös viestissä urakoitsijalle. Tällöin urakoitsija on velvollinen pitämään yhteyttä ko. tienkäyttäjään toimenpiteiden aikana ja toimimaan asiallisesti sekä ystävällisesti hänen kanssaan. Toimenpidepyynnöistä lähetetään urakoitsijan työvuorossa olevalle yhteyshenkilölle hälytys myös tekstiviestinä.

Toimenpidepyynnön saatuaan urakoitsijan yhteyshenkilön tulee kuitata pyyntö vastaanotetuksi 10 minuutin kuluessa.

Toimenpidepyyntö ilmoituksen saatuaan urakoitsijan on viipymättä ratkaistava toimenpiteen tarve ja vastattava ns. aloituskuittauksella tieliikennekeskukselle, mihin toimenpiteisiin se ryhtyy tai on jo ryhtynyt. Tarvittaessa urakoitsijan on käytävä paikalla toteamassa tilanne.

Kun toimenpiteisiin ryhdytään, aloituskuittauksessa tulee kertoa käynnistettävät toimenpiteet, niiden kohteet ja arvioitu kesto sekä niistä mahdollisesti aiheutuva liikenteellinen haitta.

Kun urakoitsija on havainnut **siirrettävän ajoneuvon**, urakoitsija joko ilmoittaa havainnostaan tieliikennekeskukseen tai tekee aloituskuittauksen mahdolliseen toimenpidepyyntöön. Urakoitsija ilmoittaa tieliikennekeskukseen ajoneuvon tunnistetiedot, merkin, värin ja tarkan sijainnin sekä tiedon milloin ajoneuvo on ensimmäisen kerran havaittu. Valokuvat lähetetään sähköpostiin siirtoautot@ely-keskus.fi.

Kun toimenpiteet on tehty, lähettää urakoitsija tieliikennekeskukselle lopetuskuittauksen. Lopetuskuittaus edellytetään myös tieliikennekeskuksen tapauskohtaisesti määrittämistä ilmoituksista. Ajoneuvojen siirrosta on tehtävä lopetuskuittaus heti siirron jälkeen. Kuittauksesta on ilmentävä:

- siirron ajankohta, kuntatieto ja varastotieto
- lopetuskuittaus myös, jos "omistaja noutanut"
- siirron syy; onnettomuus-, virheellisesti pysäköity-, hylätty- vai tiealueella tehtävää työtä haitannut ajoneuvo.

Jos toimenpidepyynnöstä käynnistyneet toimenpiteet syystä tai toisesta joudutaan keskeyttämään tai aiotut toimenpiteet muuttuvat oleellisesti, urakoitsija ilmoittaa siitä tieliikennekeskukselle ns. muutoskuittauksella.

Tiedoksi urakoitsijalle -ilmoitukset on kuitattava vastaanotetuiksi viimeistään 1 tunnin kuluessa. Hoitoluokan Is - Ib sellaisiin laatuseikkoihin liittyvät viestit, joiden toimenpideaikavaatimus on 4 tuntia tai lyhyempi on kuitattava aloitus- tai lopetuskuittauksella viimeistään 1 tunnin kuluessa. Muut lopetuskuittaukset voidaan tehdä vasta toimenpiteen varmistuttua. Jos urakoitsija Tiedoksi urakoitsijalle -ilmoituksen saatuaan toteaa, että toimenpidetarvetta ei ole tai vaaditut toimenpiteet on jo tehty, voi urakoitsija vastata suoraan ns. lopetuskuittauksella. Kuittauksessa tulee kertoa miksi toimenpidetarvetta ei ole tai mitä toimenpiteitä on jo tehty, missä ja koska.

Jos säätilanne on hankala (poikkeuksellinen lumimyrsky tai vesisade talvikaudella) ja urakoitsijan koko kalusto on käytössä, voidaan tiedoksi urakoitsijalle -ilmoituksen vastaanotto- ja aloituskuittauksen tekeminen jättää tekemättä ja tehdä lopetuskuittaukset, kun tilanne on normalisoitunut, mikäli viesti on koskenut kyseisestä säätilanteesta johtuvia toimenpiteitä. Jos ei, tehdään tarvittava aloituskuittaus ja jatketaan sitten toimintaa normaaliin tapaan. Toimenpidepyyntöjen kuittaukset tulee kuitenkin tehdä myös hankalassa säätilanteessa normaalisti. Lisäksi urakoitsijan tulee seurata tiedoksi urakoitsijalle viestejä siltä varalta, että niissä olisi sellaisia asioita, jotka urakoitsijan pitäisi toiminnassaan ottaa huomioon.

Kyselyyn vastataan lopetuskuittauksella.

Kesäaikana - tiedoksi urakoitsijalle (TUR) - ilmoitusten vastausvelvollisuutta lievennetään siten, että urakoitsija on velvollinen vastaamaan niihin viimeistään seuraavan arkipäivän aamuna ennen klo 9.00. **Kesäajalla tässä yhteydessä tarkoitetaan 15.5. - 15.9. välistä aikaa.** Toimenpidepyynnön toimintamalli ja vasteajat ovat samat läpi vuoden. TPP-viestit välitetään aina sekä sähköpostina että gsm-viestinä. Kaikki Liito-viestit näkyvät myös Liito-järjestelmässä.

Urakoitsija lähettää kaikki kuittaukset ja vastaukset kyselyihin sähköpostilla tai tietojärjestelmällä. Tietojärjestelmän avulla urakoitsija voi seurata omaa urakkaansa koskevia yhteydenottoja ja niihin annettuja kuittauksia.

LIITO-järjestelmän mukaiset yhteydenotot ja niihin liittyvät toimenpiteet käsitellään kuukausittain työmaakokouksissa.

4.8.1.3 Päivystysorganisaation yhteystietojen ylläpito

Urakoitsija on velvollinen ylläpitämään läpi vuoden koko urakan keston ajan kulloinkin työvuorossa olevan yhteyshenkilön ja hänen varamiestensä tai muun päivystysorganisaationsa yhteystietoja LIITO-tietojärjestelmässä. Näiden tietojen avulla tieliikennekeskuksesta lähetettävät viestit (sähköposti ja tekstiviesti) ohjautuvat automaattisesti oikealle henkilölle tai organisaatiolle.

4.8.2 Urakoitsijan hoitotoimenpiteiden raportointi tieliikennekeskuksille

Urakoitsijan on välittömästi ilmoitettava tieliikennekeskukselle kaikista tiellä havaitsemistaan liikennettä haittaavista tai vaarantavista tapahtumista ja poikkeavista ajo-oloista mukaan lukien laatutason alitus, jos se on liikennettä vaarantava, poikkeuksellisen haittaava tai kestää tavanomaista pitkempään.

Urakoitsijan on ilmoitettava ennakkoon tieliikennekeskukselle liikennettä haittaavista tai vaarantavista hoitotoimenpiteistään sekä niiden päättymisestä. Ilmoitus tehdään käyttäen lomaketta "Ilmoitus tieliikennekeskukseen tiellä tehtävästä työstä". Urakoitsijan tulee ilmoittaa tieliikennekeskukselle ennakkoon, edellisen viikon perjantai aamupäivällä sekä tarvittaessa tarkennukset päivittäin, valta- ja kantateiden suunnitelluista yli puoli päivää kestävästä hoitotöistä, joissa ajokaista joudutaan sulkemaan tai liikenne katkaisemaan yli 15 minuutiksi sekä mahdolliset kiertotiejärjestelyt. Alemmalta tieverkolla ilmoitetaan työt, joissa liikenne joudutaan katkaisemaan yli 30 minuutiksi sekä mahdolliset kiertotiejärjestelyt.

Urakoitsija on velvollinen raportoimaan em. tiedot tieliikennekeskukseen erikseen myös seuraavilta vilkkailta teiltä mt 7771 Rahjan satama, mt 8102 Lapaluodon satama ja Fennovoiman tulevan ydinvoimalaitoksen yhteyden (ei vielä numeroa ja nimeä).

Urakoitsija voi keskittää eri urakoiden sään ja kelinhallintansa tilaajan hyväksymällä tavalla omaan tai toisen urakoitsijan sään ja kelinhallintaan tai muulla ammattitaitoisesti toimivalla tavalla. Kytkeytyminen keskitettyyn järjestelyyn tulee kuvata kunkin urakan toiminta- ja laatusuunnitelman tarkennuksessa. Tämä ei kuitenkaan vähennä kohdassa 4.1 esitettyä vaatimusta työjohtovastuussa olevista henkilöistä.

Urakoitsijoiden tulee seurata palveluntuottajan tuottaman keliennustepalvelun laatua alueellaan ja raportoida poikkeamista tieliikennekeskukselle.

Erikseen kysyttäessä urakoitsijan on ilmoitettava henkilöstönsä tai aliurakoitsijansa tiedossa oleva tai välittömästi havainnoitavissa oleva käsitys minkä tahansa tien senhetkisestä kelistä sekä tieto vastikään tehdystä tai tekeillä olevasta hoitotoimenpiteestä päättymisarvioineen.

Keväällä ja tarvittaessa muulloinkin urakoitsijan tulee ilmoittaa tieliikennekeskukselle ja aluevastaavalle välittömästi kelirikon ilmaantuessa ne painorajoituksen alaisena olevat tiejaksot, joissa kelirikko haittaa tien normaalia liikennöitävyyttä.

4.8.3 Liikenneviraston tiesääntietojen käytön edellytykset

Tiesääsemien tiedot, tiesääennusteet, keli- ja liikennekamerakuvat sekä satelliitti- sekä sadetutkakuvat ovat urakoitsijoiden ja heidän aliurakoitsijoidensa käytössä jäljempänä esitetyin edellytyksin.

Urakoitsijan on hankittava em. tiesääntietojen katsomiseen tarvittava laitteisto sekä tietojen siirtoa varten tarvittava tiedonsiirtoyhteys ja -laitteisto omalla kustannuksellaan. Urakoitsija vastaa myös tiedon-siirtokustannuksista tilaajan laitteiston ja oman laitteistonsa välillä.

Tietojen siirto ja katselu vaatii Internet-yhteyden, jonka tulee olla käytössä 24 h/vrk. Yhteystyypiksi suositellaan vähintään **kahdeksan (=8)** megabitin nopeuksista liittymää, esim. ADSL, mutta tietoja on mahdollista katsella väliaikaisesti myös hitaammalla yhteydellä vasteaikojen luonnollisesti kasvaessa ja käytettävyyden huonontuessa.

Tiesääsemien tiedot, niiden piste-ennusteet, keli- ja liikennekamerakuvat sekä satelliitti- ja sadetutkakuvat on katseltavissa Liikenneviraston tarjoamalla ohjelmistolla Liikenneviraston Extranet-palvelimelta. Nykyinen ohjelmisto vaatii toimiakseen myös selaimen Java Plug-In lisäosan (asentuu automaattisesti ensimmäisellä käyttökerralla, jos sitä ei ole asennettu aiemmin).

Työasemien käyttöjärjestelmän pitää olla Microsoft Windows pohjainen. Nykyinen Web-Tiesää -ohjelmisto on tehty Windows XP:lle (SP 3), mutta se toimii hyvin myös Windows Vistalla ja Windows 7:llä. Windows 8:n IE:n ns. Desktop selaimella ohjelma saattaa toimia normaalisti, mutta sen käytön aikaisista mahdollisista ongelmista ei Liikennevirasto ota vastuuta. Tuettuna selaimena toimii Internet Explorer 8.0 - 9.0. Muillakin selaimilla Web-Tiesää toimii varsin hyvin, mutta niiden käytön aikaisista mahdollisista ongelmista ei Liikennevirasto ota vastuuta. Tiesääntietojen katseluohjelmistoa ollaan uusimassa, myös se tulee olemaan Windows pohjainen.

Liikenneviraston tiesääjärjestelmän peruspalvelupaketti sisältää seuraavat palvelut:

- Kamerajärjestelmän kuvat: talvikaudella n. 600 keli- ja liikennekameralta 10 - 30 minuutin välein päivitetynä. Kesäaikana kameraverkko voi olla harvempi.
- Satelliittikuvat: Meteosat -satelliitin kuvat 30 minuutin välein sekä NOAA -satelliittien kuvat 3 - 8 kuvaa/vrk.
- Sadetutkakuvat: yhdistelmätutkakuva 15 minuutin välein Suomen alueelta, sekä koko Skandinavian alueelta 30 minuutin välein.
- Muut sadetutkakuvat. Sadesummakuvat (3 h, 6 h ja 12 h) ja sateen olomuotokuvat (laskennallisia, ei havaintoihin perustuvia) sekä sateen liike-ennustekuvat.
- Kesäaikana satelliitti- ja tutkakuvavalikoima voi olla pienempi.
- Alueelliset sääennustekartat: 24 tunnin ennusteina 1 h:n aika-askelin tunnin välein tehtynä (mm. ilman ja tienpinnan lämpötiloille, pilvisyydelle, sateelle ja tuulelle)

- Alueelliset sääennusteet taulukkomuodossa 3 h:n aika-askelin: talvikaudella 24 tunnin ennusteina vähintään 3 tunnin välein tehtynä
- Sään yleisennuste tekstimuodossa talvikaudella: 1 vuorokauden ajaksi 4 kertaa vuorokaudessa päivitettyä sekä 2-3 ja 5 vuorokauden ajalle tekstimuodossa 1-2 kertaa vuorokaudessa päivitettyä
- Piste-ennusteet: lähes kaikille tiesääasemille laaditut pistemäiset ennusteet 24 tunniksi vähintään 3 tunnin välein tehtynä.
- Kesäaikana ennustevalikoima voi olla pienempi.

Tilaaaja saa halutessaan muuttaa peruspaketin laajuutta ja sisältöä sekä mahdollisia käyttöjärjestelmän, selaimen ja sen lisäosan vaatimuksia. Muutoksen vaikutuksista sopimukseen sovitaan erikseen.

Tilaaajan peruspaketin lisäksi urakoitsija saa omalla kustannuksellaan hankkia erilaisia sääpalveluja miltä tahansa sääpalvelujen tuottajalta.

4.8.4 Vastuu Liikenneviraston tietojärjestelmistä

Jos tiesääjärjestelmän tai muiden järjestelmien tiedot (esim. LIITO ja Aura) eivät toimintahäiriöstä johtuen välity urakoitsijalle, tilaaaja ei ole korvausvelvollinen eikä se toisaalta rajoita tai vähennä urakoitsijan vastuuta tai velvollisuutta selviytyä tehtävistä laatustandardien mukaisesti. Yksittäistapauksessa mahdollista sanktiota harkittaessa otetaan toimintahäiriö huomioon.

Mahdollisista huomaamistaan tiesääjärjestelmän laajemmista toimintahäiriöistä urakoitsijan tulee informoida mahdollisimman pian tieliikennekeskusta, joka välittää tiedon eteenpäin ongelman poistamiseksi. Yksittäisistä tiesääasemista tai sen antureista sekä kelikameroista ilmoituksen voi tehdä suoraan tiesääjärjestelmään kuuluvalla selainpohjaisella laatu-tietojärjestelmällä (LTJ).

Tilaaajan tarjoamia tietoja urakoitsija saa käyttää vain urakkasopimuksen tarkoitamiin töihin. Muusta käytöstä ja sen korvauksista on sovittava etukäteen tilaaajan kanssa. Urakoitsija ei saa myydä eikä välittää em. tietoja kolmansille missään muodossa lukuun ottamatta omalle alihankkijalleen tämän sopimuksen mukaisten töiden suorittamista varten.

Auraa, LIITtoa ja Web-Tiesää -ohjelmiston ja tiesääennusteiden katselua varten urakoitsijan tulee hankkia keskitetysti Liikennevirastolta Extranet tunnukset omille käyttäjilleen ja aliorakoitsijoidensa käyttäjille sekä huolehtia siitä, että ko. tunnukset ovat ajan tasalla (ks. <https://extranet.liikennevirasto.fi/extranet/web/public/etusivu>). Uusia tunnuksia tehdään tarvittaessa ja vanhat tulee lopettaa, jos käyttäjät vaihtavat työnantajaa tai tehtäviä.

4.9 Urakkakohtaiset erityisvaatimukset tien liikennöitävyydelle

Tieosuus vt 8 tierekisteriosoitteessa 414/00 - 438/2960 on pidettävä siinä kunnossa, että liikenne ei pääse kunnossapidollisista syistä katkeamaan (liukkaus, lumisuus). Liikenteelle aiheutuva yli 30 minuutin pysähdys johtaa suoraan B-ryhmän sakkoon/kerta silloin, kun tapahtuman voidaan yhteisesti todeta aiheutuneen kunnossapidollisesta syystä. Toteaminen tapahtuu siten, että liikenteen pysähtymistilanteista urakoitsija tekee aina erillisen kirjallisen selvityksen, jossa hoidon laatu ja kunnossapitoimenpiteet ennen liikenteen pysähtymistä on kirjattu. Selvitys toimitetaan valvojalle vuorokauden kuluessa.

Tieosuudet vt 27 tierekisteriosoitteessa 05/00 - 11/00 ja vt 28 tierekisteriosoitteessa 11/00 - 25/00 on pidettävä siinä kunnossa, että liikenne ei pääse kunnossapidollisista syistä katkeamaan (liukkaus, lumisuus). Liikenteelle aiheutuva yli 45 minuutin pysähdys johtaa suoraan B-ryhmän sakkoon/kerta silloin, kun tapahtuman voidaan yhteisesti todeta aiheutuneen kunnossapidollisesta syystä. Toteaminen tapahtuu siten, että liikenteen pysähtymistilanteista urakoitsija tekee aina erillisen kirjallisen selvityksen, jossa hoidon laatu ja kunnossapitoimenpiteet ennen liikenteen pysähtymistä on kirjattu. Selvitys toimitetaan valvojalle vuorokauden kuluessa.

4.10 Kiinteistöjen käyttö

4.10.1 Tilaajan kiinteistöt

Tilajalla ei ole tarjota urakka-alueella kiinteistöjä.

4.11 Laite-, ja materiaali- ja menetelmäkehitystyö urakassa

4.11.1 Urakoitsijan aloitteesta tehtävä kehittäminen

Tilajan hyväksyntää ei tarvita työmenetelmäkokeiluihin tai vastaaviin, jotka eivät vaikuta liikenneturvallisuuteen, ympäristöön eivätkä lopulliseen tiarakenteeseen, mutta tilaajaa tulee ainakin informoida kokeiluista.

Urakka-aikana voidaan urakoitsijan aloitteesta tehdä myös esimerkiksi alueurakan soratiestöllä ylläpidon tai hoidon kehittämiseen liittyviä erikoismateriaalikokeiluja (esim. sivutuote) tai tutkimuksia erikseen laaditun ja tilaajan hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

Kokeilujen suunnittelun lähtökohtana on, että tilaaja saa tuotevaatimuksissa vaadittua laatutasoa, ja urakoitsija on sitoutunut vastaamaan kokeilun riskeistä, tarvittaessa takuuajaa pidentäen. Tilajan ei tarvitse saada tietää kokeiltavan tuotteen koko reseptiä ja/tai valmistusteknisiä yksityiskohtia. Riittää, kun varmistetaan, ettei materiaalista aiheudu ympäristöhaittoja tai suuria teknisiä riskejä.

Jos tilaaja saa tuotteen koko reseptin ja tuotantotekniset yksityiskohdat, tilaaja pitää ne salassa, jos urakoitsija sitä vaatii.

Urakoitsija on velvollinen luovuttamaan ympäristöviranomaisille niiden vaatimat tiedot.

Tilaaja voi eri päätöksellä osallistua mahdollisesti laadittavan alueellisen sivutuotteiden käyttösuunnitelmansa kannalta kiinnostavan sivutuotekokeilun tai muun kiinnostavan kehittämishankkeen kustannuksiin esimerkiksi vaikutusten seurannan sekä alku- ja lopputilanteen dokumentoinnin osalta. Jos tilaaja osallistuu tutkimus- tai kehittämishankkeiden kustannuksiin, tulee tuloksista raportoida ja tulokset ovat kaikille julkisia.

Urakka-alueen palvelutasoa ja asiakastyytyvää parantavat kehittämistoimet huomioidaan tienkäyttäjättyytyvääsbonusta määrätessä oman erityiskohtanaan.

4.11.2 Hoidon ja ylläpidon muu kehittäminen

Tilaaja voi osoittaa urakka-alueelle myös omia tai esim. materiaali-toimittajien ehdottamia kokeiluja sovittuaan asiasta urakoitsijan kanssa. Tällöin tilaaja korvaa urakoitsijalle kokeilusta aiheutuneet selkeästi osoitettavissa olevat lisäkustannukset AYSE:n 34 § periaatteita noudattaen. Samalla sovitaan siitä, miten kokeilu vaikuttaa urakoitsijan vastuuseen laatuvaatimusten täyttymisen osalta. Osa materiaalitytoimittajan antamista tiedoista voi olla luottamuksellista, eikä urakoitsija saa luovuttaa tietoa muille.

5 Sopijapuolten kesken yhteisesti pidettävät toimitukset

Tässä urakassa pidetään sopimuskatselmus, työmaakokouksia, välikatselmuksia ja vastaanottotarkastus sekä tarvittaessa muita tarkastuksia ja katselmuksia esim. auditointeja.

5.1 Sopimuskatselmus

Ennen urakasopimuksen allekirjoitusta pidetään AYSE 38 §:n mukainen sopimuskatselmus.

Ennen sopimuskauden alkua pidetään myös tiestötarkastus, jossa kirjataan tiestön ja eri rakenteiden tila. Kirjauksessa on kiinnitettävä huomiota niihin tiestön osiin ja rakenteisiin, jotka eivät edusta laatuvaatimusten tasoa. Tiestötarkastuksesta laaditaan erillinen pöytäkirja, joka käsitellään ja liitetään ensimmäisen työmaakokouksen liitteeksi. Tiestötarkastuksen pitämisestä ja toimintatavasta sovitaan sopimuskatselmuksessa.

Ennen sopimuskauden alkua pidetään vesistö rakenteiden osalta tarkastus, jossa todetaan rakenteiden tila.

5.2 Työmaakokoukset

Urakan aikana pidetään AYSE 40 §:n mukaisia työmaakokouksia säännöllisesti sopimuskatselmuksessa sovitun käytännön mukaisesti.

Urakoitsijan tulee tallentaa tilaajan tietojärjestelmään sinne raportoitavaksi edellytetyt asiat sekä toimittaa tilaajalle viimeistään 2 vuorokautta ennen työmaakokousta raportti, jossa on esitetty muut työmaakokouksessa käsiteltävät asiat mm.

- a) Aliurakoitsijat, uusien hyväksyttäminen ja sopimusten olemassa olon tarkastaminen
- b) Työturvallisuuden seurantataulukot, pidetyt työsuojelutarkastukset ja niissä havaitut puutteet, työsuojeluasioiden reklamaatiot
- c) Liikenteenjärjestelyihin liittyvät asiat
- d) Liikennevahingot ja vahinkojen korvauspäätökset
- e) Viranomaispäätöksiin liittyvät maastopalvelutehtävät sekä ulkopuolisten tiealueella ja tien suoja-alueella tekemien töiden seuranta
- f) Asiakaspalautteet ja LIITO-yhteydenotot
- g) Muut mahdolliset asiat.

Työmaakokousten yhteydessä tai muuten tarvittaessa voidaan pitää katselmuksia tiestön tilan seuraamiseksi.

5.3 Vuosittaiset välikatselmuksot ja vastaanottotarkastus

Sopimusaikana pidetään vuosittain välikatselmus sopimusvuoden päättyttyä. Välikatselmuksessa tarkastellaan soveltuvin osin kaikki samat toteutumisiin ja maksuliikenteeseen liittyvät asiat vuositason, kuin mitä vastaanottotarkastuksesta on jäljempänä mainittu (sis. tarvittavat tiestötarkastukset ja molemminpuolisten velvoitteiden määräämiset).

Sopimusajan päättyttyä pidetään vastaanottotarkastus. Siihen mennessä urakoitsijan on koottava ja luovutettava laadunvarmistuksensa edellyttämät asiakirjat tilaajalle sekä koottava koko urakan toteutumistiedot välikatselmusten tiedoista erityisesti niiltä osin kuin tiedot eivät ole saatavissa tilaajan järjestelmistä lisätynä viimeisen sopimusvuoden tiedoilla.

Jos laatu tai toteutumistietoja on urakoitsijan sähköisissä järjestelmissä laadunvarmistuksen tietoja täydellisemmin, on urakoitsijan arkistokannasta voitava saada tiedot tarvittaessa koko urakan keston ajan ja 3 vuotta urakan päätymisen jälkeen esim. korvauslausuntoja varten. Vaihtoehtoisesti ne on luovutettava tilaajalle sellaisessa muodossa, että niitä voidaan tarkastella yleisillä ohjelmilla kuten Word tai Excel, ellei tietoja ole urakan aikana siirretty tilaajan tarpeeksi katsomiltaan osilta tilaajan tietojärjestelmiin.

Sopimuksen päättyessä tiedot tarkastetaan. Urakoitsija luovuttaa urakkaan sisältyvät tiedot ja alueet laitteineen ja varusteineen tilaajalle ilman luovutuksesta maksettavaa erillistä korvausta sopimusasiakirjoissa määritellyssä kunnossa.

Vastaanottotarkastuksen yhteydessä tilaajalle luovutetaan urakan laatukansio.

Vastaanottotarkastuksen menettelyissä noudatetaan AYSE 42 §:n määräyksiä.

Tilaaaja varaa sekä välikatselmuksissa että vastaanottotarkastuksessa itselleen oikeuden työvirheluetteloja tai suoranaisia laiminlyöntejä vastaavan summan pidättämiseen tai kuittaamiseen urakoitsijan saatavasta.

5.4 Vesistö rakenteiden vuosi- ja määräaikaistarkastukset

Urakoitsija osallistuu vesistö rakenteiden (Raahen Haapajärven patojen, Hamarinkosken ja Padinginkosken patojen) vuosi- ja määräaikaistarkastuksiin. Urakoitsija laatii tarkastusta varten kirjallisen raportin vuoden aikana tehdyistä töistä sekä tekemistään havainnoista. Tilaaja lähettää kutsun urakoitsijalle. Työkohtaisessa tarkennuksessa on tarkennettu vuosi- ja määräaikaistarkastuksien toimenpiteitä.

6 Urakkaohjelman liitteet

- Hoidon ja ylläpidon alueurakka Raahe-Ylivieska 2016 - 2021 "Turvallisuuksäännöt ja menettelyohjeet" sekä turvallisuusasiakirja pvm:ltä 13.10.2015 ja riskienhallintasuunnitelma (**liitteet 3a ja 3b**)
- Valmistuvien hankkeiden suunnitelmat (liite 3c)
- Viranomaispäätöksiin ja lausuntoihin liittyvä maastopalvelu -ohje (liite 3d)
- Sillan vuositarkastuslomake (liite 3e)
- **Sähköinen toimintamalli hoidon alueurakoissa (liite 3f)**
- Harja-järjestelmän urakoitsijapintakuvaus (liite 3g)